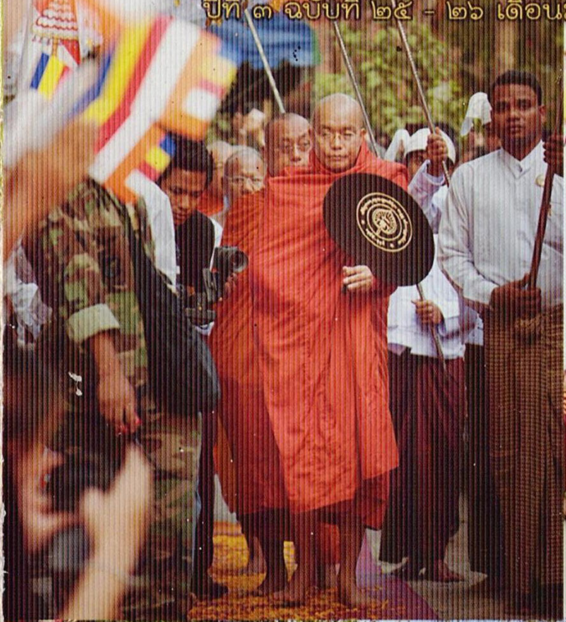
จุลสาร
โพธิยาลัย

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒๕ - ๒๖ เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗

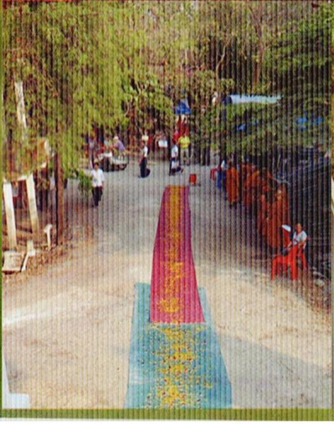

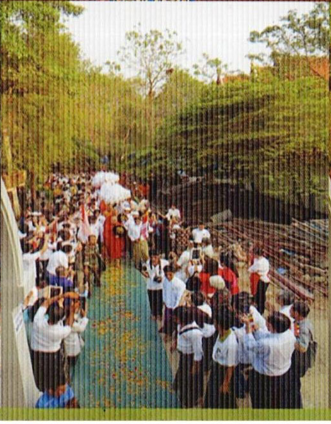

คณะพระภิกษุผู้ทรงพระไตรปิฎกจากประเทศพม่า
เยือนวัดจากแดง วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

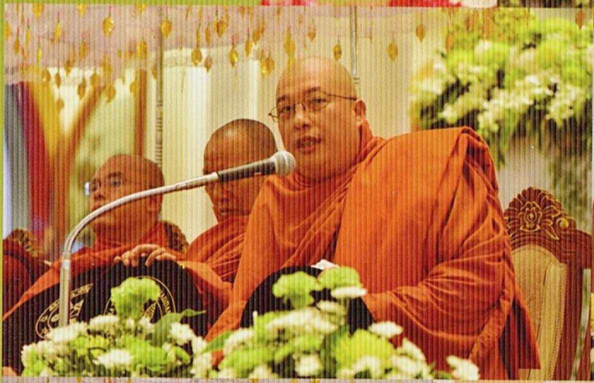

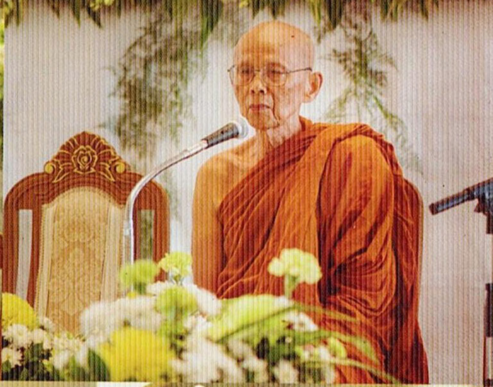

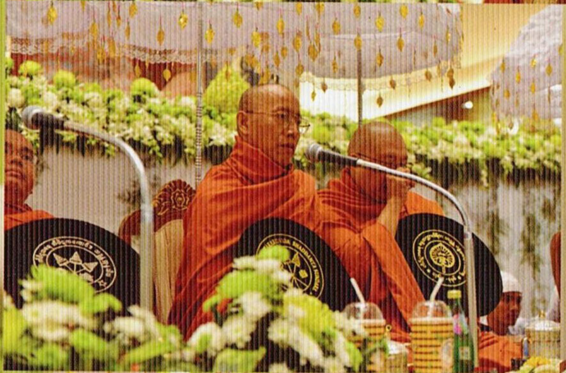

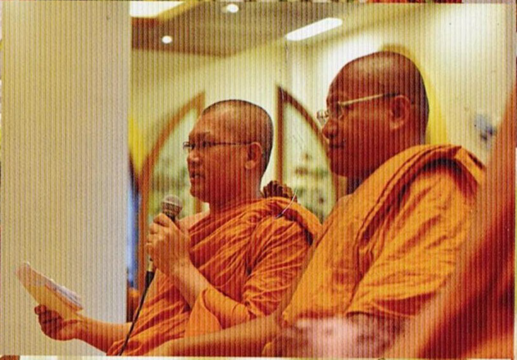

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรมะ

ชาวพม่าร่วมฟังพระธรรมเทศนา
จากคณะพระผู้ทรงพระไตรปิฎก ณ วัดจากแดง

จุลสารสื่อธรรม นำพาสันติสุข

จุลสารแจกฟรี

วัดจากแดง

๑๖ หมู่ ๖ ถ.เพชรหึงษ์ ซอยเพชรหึงษ์ ๑๐

ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง

สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐

๐๒ - ๔๖๔-๑๑๒๒, Fax ๐๒ - ๔๖๒-๕๙๒๘

ภาพประกอบ สิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น

สารบัญ

โย นิรุตฺตึ น สิกฺเขยฺย สิกฺขนฺโต ปิฏกตฺตยํ
ปเท ปเท วิกงฺเขยฺย วเน อนฺธคโช ยถา ฯ
นิรุตติ บ่ ขีดเขียน หวังเพียงเพียร เรียนพระไตร
ทุกบท ย่อมสงสัย ดุจช้างไพร ไร้ดวงตา

สถานีวิทยุชุมชนวัดจากแดง FM ๙๖.๗๕ MHz ออกอากาศทุกวัน เวลา ๐๔.๐๐ - ๒๓.๐๐ น.

www.watjakdaeng.com Email : bodhiyalai.magazine@gmail.com

บทนำ

ขอความสุข ความสวัสดี จงมีแด่ท่านผู้อ่านจุลสารฯทุกๆท่าน

ก่อนอื่นต้องขออภัยในความล่าช้าเป็นอย่างมากของจุลสารฯฉบับนี้ เนื่องจากตั้งแต่ในช่วงปลายปี ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา (เดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์) คณะผู้จัดทำจุลสารฯ มีภาระกิจที่จะต้องเก็บตัวอบรมฯเพื่อเตรียมการสอบหลักสูตรบาลีสนามหลวง จึงเป็นเหตุให้จุลสารฯขาดความต่อเนื่องไปในระยะเวลาหนึ่ง

ขณะนี้การสอบหลักสูตรบาลีสนามหลวง ก็เสร็จสิ้นไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งผลสอบก็ทราบกันทั่วประเทศแล้ว ซึ่งจะได้นำผลการสอบมาแจ้งข่าวให้ท่านผู้อ่านได้ทราบกันอีกครั้งหนึ่งในฉบับถัดๆไป

ในฉบับนี้ได้ประมวลภาพเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ย้อนหลังมาให้ท่านผู้อ่านได้ชมกันด้วย โดยเฉพาะงานต้อนรับพระผู้ทรงพระไตรปิฎกทั้ง ๗ รูป (จากทั้งหมด ๑๒ รูป) และภายในฉบับยังมีเรื่องราว เนื้อหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับพระผู้ทรงพระไตรปิฎกให้ได้อ่านกันอีกด้วย

แจ้งข่าวการเปลี่ยนชื่อเว็บไซต์ เนื่องจากชื่อเว็บไซต์ของวัดจากแดงเดิมนั้นคือ www.bodhiyalai.org ทางคณะผู้จัดทำเว็บไซต์มีความเห็นว่าสมควรจะเปลี่ยนให้เป็นชื่อของวัด เพื่อให้คนทั่วไปจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น จึงได้ทำการเปลี่ยนชื่อเป็น www.watjakdaeng.com

ท่านผู้อ่านสามารถติดตามรับชม-รับฟังเนื้อหาธรรมะ สื่อต่างๆทั้งภาพและเสียงได้เช่นเดิม (ในรูปโฉมใหม่ที่ทันสมัยมากขึ้น)

คณะผู้จัดทำ

bodhiyalai.magazine@gmail.com

คิดให้ "รู้จักพอ"

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ฯ

ความคิดอย่างหนึ่งที่สมควรฝึกให้เกิดขึ้นเป็นประจำ คือความคิดว่าพอ คิดให้รู้จักพอ ผู้รู้จักพอจะเป็นผู้ที่มีความสบายใจ ส่วนผู้ที่ไม่รู้จักพอจะเป็นผู้เร่าร้อน แสวงหาไม่หยุดยั้ง ความไม่รู้จักพอก็มีแม้ในผู้เป็นใหญ่เป็นโตมั่งมีมหาศาล และความรู้จักพอก็มีได้แม้ในผู้ยากจน ต่ำต้อย ทั้งนี้ก็เพราะความพอเป็นเรื่องของใจ ที่ไม่เกี่ยวกับฐานะภายนอก คนรวยที่ไม่รู้จักพอ ก็เป็นคนจนอยู่ตลอดเวลา คนจนที่รู้จักพอ ก็เป็นคนมั่งมีอยู่ตลอดเวลา การยกฐานะจากยากจนให้มั่งมีนั้นทำได้ไม่ง่าย บางคนตลอดชาตินี้อาจทำไม่สำเร็จ แต่การยกระดับใจให้มั่งมีนั้น ทำได้ทุกคน ถ้ามีความมุ่งมั่นจะทำจริง

คนรู้จักพอไม่ใช่คนเกียจคร้าน และคนเกียจคร้านก็ไม่ใช่คนรู้จักพอ ควรทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ถูกต้อง แล้วอบรมตนเองให้ไม่เป็นคนเกียจคร้าน แต่ให้เป็นคนรู้จักพอ เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ให้รีบระงับเสียทันทีอย่าชักช้า ตั้งสติให้ได้ในทันที รวมใจไม่ให้ความคิด ความวุ่นวายไปสู่เรื่องอันเป็นเหตุแห่งความทุกข์ ความไม่สบายใจ อย่าอ้อยอิ่งลังเลว่าควรจะต้องคิดอย่างนั้นก่อน ควรจะต้องคิดอย่างนี้ก่อน ทั้งๆที่ความไม่สบายใจ หรือความร้อนเริ่มกรุ่นขึ้นในใจแล้ว ถ้าต้องการความสบายใจ ก็ต้องเชื่อว่า ไม่มีความคิดใดทั้งสิ้นที่จำเป็นต้องคิดก่อน ทำใจให้รวมอยู่ ไม่ให้วุ่นวายไปในความคิดใดๆทั้งนั้น ต้องเชื่อว่าต้องรวมใจไว้ให้ได้ในจุดที่ไม่มีเรื่องอันเป็นเหตุแห่งความร้อนเกี่ยวข้อง ที่ท่านสอนให้ท่องพุทโธก็ตาม ให้ดูลมหายใจเข้าออกก็ตาม นั่นคือการสอนเพื่อให้ใจไม่วุ่นวาย ซัดส่ายไปหาเรื่องร้อน เป็นวิธีที่จะให้ผลจริงแน่นอน

ไม่ว่าจะเผชิญกับความยากลำบากใจอย่างใดทั้งสิ้น ให้มั่นใจว่า การจะทำให้ความยากลำบากนั้นคลี่คลาย จะต้องกระทำเมื่อมีจิตใจสงบเยือก

เย็นแล้วเท่านั้น ใจที่เร่าร้อน ขุ่นมัวไม่อาจคิดนึกตรึกตรองให้เห็นความปลอดโปร่งได้ ไม่อาจช่วยให้ร้ายกลายเป็นดีได้ อย่าคิดว่าเป็นความงมงาย เป็นการเสียเวลาที่จะปฏิบัติสิ่งที่เรียกกันว่าธรรม ในขณะที่กำลังมีปัญหาประจำวันวุ่นวาย ขอให้เชื่อว่ายิ่งมีปัญหาชีวิตมากมายหนักหนาเพียงไร ยิ่งจำเป็นต้องทำจิตใจให้สงบเยือกเย็นเพียงนั้น พยายามฝืนใจไม่นึกถึงปัญหายุ่งยากทั้งหลายเสียชั่วเวลาเพียงเล็กน้อย เพื่อเตรียมกำลังไว้ต่อสู้แก้ไข กำลังนั้นคืออำนาจที่เข้มแข็งบริบูรณ์ด้วยปัญญาของใจที่สงบ ใจที่สงบมีพลังเข้มแข็งและเข้มแข็งทั้งสติปัญญา ใจที่สงบจะทำให้มีสติปัญญามาก และแจ่มใสไม่ขุ่นมัว ความแจ่มใสนี้เปรียบเหมือนแสงสว่างที่สามารถส่องให้เห็นความควรไม่ควรได้ คือควรปฏิบัติอย่างไร ไม่ควรปฏิบัติอย่างไร ใจที่สงบก็จะรู้ชัดถูกต้อง ตรงกันข้ามกับใจที่วุ่นวาย ไม่แจ่มใส ซึ่งเปรียบเหมือนความมืด ย่อมไม่สามารถช่วยให้เห็นความถูกต้องตามควรไม่ควรได้ มีแต่จะพาให้ผิดพลาดเท่านั้น

ความโลภไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้นได้เลย วัตถุสิ่งของเงินทองทั้งหลายที่ได้จากความโลภนั้น ดูเผินๆเหมือนจะเป็นการยกฐานะ เพิ่มความมั่นคงแต่ลึกลงไปจะเป็นการทำลายมากกว่า สิ่งที่ได้จากความโลภมักจะเป็นสิ่งไม่ควร มักจะเป็นการได้จากความต้องเสียของผู้อื่น ผู้อื่นทั้งหลายที่ต้องเสียนั่นแหละจะเป็นเหตุทำลายความไม่ไว้วางใจของคนทั้งหลาย จะเป็นเครื่องทำลายอย่างยิ่ง จะเป็นเหตุให้อะไรร้ายๆตามมา

เมื่อถึงเวลาที่อะไรร้ายๆนั้น ก็จะทำลายผู้มีความโลภจนเกินการ เมื่อเวลานั้นมาถึง ก็จะสายเกินไปจนไม่มีผู้ใดจะช่วยได้ ฉะนั้นก็ควรหมั่นพิจารณาให้เห็นโทษของกิเลสคือความโลภเสียตั้งแต่ยังไม่สายเกินไป

ถ้าความโลภเป็นความดี พระพุทธเจ้าก็จักไม่ทรงสอนให้ละความโลภและพระองค์เองก็ไม่ทรงพากเพียรปฏิบัติละความโลภจนเป็นที่ปรากฏ

ประจักษ์ว่า ทรงละความโลภได้อย่างหมดจดสิ้นเชิง เป็นแบบอย่างที่บริสุทธิ์สูงส่งยั่งยืนอยู่ตลอดมาจนทุกวันนี้ แม้ว่าจะได้ทรงดับขันธปรินิพพานไปแล้วกว่าสองพันห้าร้อยปี

เราเป็นพุทธศาสนิกชน นับถือพระพุทธเจ้า อย่าให้สักแต่ว่านับถือเพียงแต่ปาก ต้องนับถือให้ถึงใจ การนับถือให้ถึงใจนั้นต้องหมายความว่าทรงสอนให้ปฏิบัติอย่างไร ต้องตั้งใจทำตามให้เต็มสติปัญญาความสามารถที่สวดกันว่า พุทธัง สรณัง คัจฉามิ ข้าพเจ้าถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่ง ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ ข้าพเจ้าถึงพระธรรมว่าเป็นที่พึ่ง สังฆัง สรณัง คัจฉามิ ข้าพเจ้าถึงพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่ง หมายถึงจะปฏิบัติตามพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์อย่างจริงจัง

พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงสอนให้สวดมนต์เพื่อขอร้องวิงวอน ให้ทรงบันดาลให้เกิดความสุขสวัสดีโดยเจ้าตัวเองไม่ปฏิบัติดี ความหมายในบทสวดมีอยู่บริบูรณ์ ที่ผู้สวดจะได้รับผลเป็นความสุขความเจริญรุ่งเรืองสวัสดีถ้าปฏิบัติตาม

แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามความหมายของบทสวดมนต์ หรือเช่นไม่ปฏิบัติตามที่สวดว่าข้าพเจ้าถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ก็จะไม่ได้รับผลอันเลิศที่ควรได้รับเลย ฉะนั้นจึงควรปฏิบัติให้ได้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง คือปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติ ปฏิบัติตามที่พระธรรมทรงสั่งสอน และปฏิบัติตามพระสงฆ์สาวกที่ปฏิบัติเป็นแบบอย่างไว้เถิด จะได้รับความสุขสวัสดีอย่างยิ่งตลอดไป ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม น่าจะไม่มีผู้ใดเลยที่เห็นว่าความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นความดี ทุกคนเห็นว่าไม่ดีด้วยกันทั้งนั้น นับว่าเป็นความเห็นถูก แต่เพราะเห็นถูกไม่ตลอด จึงเกิดปัญหาในเรื่องกิเลสสามกองนี้ขึ้น ที่ว่าเห็นถูกไม่ตลอดก็คือ แทบทุกคนไปเห็นว่าคนอื่นโลภ โกรธ หลง ไม่ดี แต่ไม่เห็นว่า

ตนเองโลภ โกรธ หลง ก็ไม่ดีเช่นกัน กลับเห็นผิดไปเสียว่าความโลภ โกรธ หลง ที่เกิดขึ้นในใจตนนั้น ไม่มีอะไรไม่ดี นี่คือความเห็นถูกไม่ตลอด ไปยกเว้นว่า ดีที่ตนเอง

เมื่อเห็นผู้อื่นที่โลภ โกรธ หลง น่ารังเกียจเพียงใด ให้เห็นว่าตนเองที่มีความโลภ โกรธ หลงนั้น น่ารังเกียจยิ่งกว่า แล้วพยายามทำตนให้พ้นจากความน่ารังเกียจนั้นให้เต็มสติปัญญาความสามารถ จะเรียกได้ว่าเป็นผู้มีปัญญา ไม่ปล่อยตนให้ตกอยู่ใต้ความสกปรก

การแก้ความวุ่นวายทั้งหลายนั้น ที่ถูกแท้จะให้เห็นผลจริง ต้องต่างคนต่างพร้อมใจกันแก้ที่ตัวเองเท่านั้น พร้อมใจกันและกันแก้ที่ตัวเองเท่านั้นที่จะให้ผลสำเร็จได้จริง ไม่มีอำนาจของบุคคลอื่นใดที่จะสามารถบังคับบัญชาให้ใครหันเข้าแก้ไขตนเองได้ นอกจากอำนาจใจของตัวเองเท่านั้นที่จะบังคับตัวเองได้ ทั้งยังจะต้องเป็นอำนาจที่เกิดจากปัญญา ความเห็นถูกด้วย จึงจะสามารถนำตนให้หันเข้ามาแก้ไขตนเอง ควรพยายามทำความเชื่อให้แน่นอนมั่นคงเสียก่อนว่า การแก้ที่ตนเองนั้นสำคัญที่สุด ต้องกระทำกันทุกคน ผลดีของส่วนรวม ของชาติ ของโลกจึงจะเกิดขึ้นได้

ขอให้ทุกคนเริ่มแก้ที่ตนเองเสียก่อน แก้ให้ใจที่วุ่นวาย เร่าร้อนด้วยอำนาจของกิเลสมีโลภ โกรธ หลง ให้กลับเป็นใจที่สงบเย็น บางเบาจากกิเลสคือโลภ โกรธ หลง ที่เคยโลภมากก็ให้ลดลงเสียบ้าง ที่เคยโกรธแรงก็ให้โกรธเบาลง ที่เคยหลงจัดก็ให้พยายามใช้สติปัญญาให้ถูกต้องตามความจริงมากกว่าเดิม ตนเองจะเป็นผู้สงบเย็นก่อน ซึ่งจะเป็นเหตุให้เกิดความสงบเย็นกว้างขวางออกไปได้อย่างไม่ต้องลังเลสงสัย

ความทุกข์จะต้องมีอยู่ตราบที่กิเลสทั้งสามกองคือโลภ โกรธ หลงยังมีอยู่ กิเลสมากเพียงใด ทุกข์ก็มีมากเพียงนั้น เมื่อใดที่กิเลสสามกองหมดไปจากจิตใจอย่างสิ้นเชิงแล้วนั่นแหละ ความทุกข์จึงจะหมดไปอย่างสิ้นเชิงได้

จึงควรพยายามทำกิเลสให้หมดสิ้นให้จงได้ มีวิริยะพากเพียรใช้ปัญญาให้รอบคอบเต็มความสามารถให้ทุกเวลานาทีที่ทำได้ แล้วจะเป็นผู้ชนะได้ มีความสุขอย่างยิ่ง

เราทุกคนต้องการเป็นสุข ต้องการพ้นทุกข์ แต่ไม่ปฏิบัติเพื่อความสุขเพื่อความสิ้นทุกข์ แล้วผลจะเกิดได้อย่างไร ความคิดเร่าร้อนต่างๆ อันเป็นเหตุให้เป็นทุกข์กันอยู่ทุกวันนี้ ล้วนเกิดจากกิเลสในใจเป็นเหตุสำคัญทั้งสิ้น กิเลสนั้นแหละเป็นเครื่องบัญชาให้ความคิดเป็นไปในทางก่อทุกข์ทุกประการ ถ้าไม่มีกิเลสพาให้เป็นไปแล้ว ความคิดจะไม่เป็นไปทางก่อทุกข์เลย ความคิดจะเป็นไปเพื่อความสงบสุขของตนเอง ของส่วนรวม ตลอดจนถึงของชาติของโลก

ความสำคัญที่สุดอยู่ที่ว่า ต้องพยายามทำความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นเสียก่อนว่า กิเลสทำให้เกิดทุกข์จริง คือกิเลสนี้แหละทำให้คิดไปในทางทุกข์ต่างๆ เมื่อยังกำจัดกิเลสไม่ได้จริงๆ ก็ต้องฝืนใจหยุดความคิดอันเต็มไปด้วยกิเลสเร่าร้อนเสียก่อน การหยุดความคิดที่เป็นโทษเป็นความร้อนนั้น ทำได้ง่ายกว่าตัดรากถอนโคนกิเลส ฉะนั้นในขั้นแรก ก่อนที่จะสามารถทำกิเลสให้สิ้นไปได้ ก็ให้ฝืนใจไม่คิดไปในทางที่เป็นทุกข์เป็นโทษ ให้ได้เป็นครั้งคราวก่อนก็ยังดี

อย่าเข้าข้างตัวเองผิดๆ ดูตัวเองให้เข้าใจ เมื่อโลภเกิดขึ้น ให้รู้ว่ากำลังคิดโลภแล้ว และหยุดความคิดนั้นเสีย เมื่อโกรธเกิดขึ้น ให้รู้ว่ากำลังคิดโกรธแล้ว และหยุดความคิดนั้นเสีย เมื่อหลงให้รู้ว่ากำลังคิดหลงแล้ว และหยุดความคิดนั้นเสีย หัดหยุดความคิดที่เป็นกิเลสเสียก่อนตั้งแต่บัดนี้เถิด จะเป็นการเริ่มฐานต่อต้านกำราบปราบทุกข์ให้สิ้นไป ที่จะให้ผลจริงแท้แน่นอน

ความคิดของคนทุกคนแยกออกได้เป็นสองอย่าง หนึ่งคือความคิดที่เกิดด้วยอำนาจของกิเลสมีโลภ โกรธ หลง อีกอย่างหนึ่งคือความคิดที่พ้น

จากอำนาจความโลภ โกรธ หลง ความคิดอย่างแรกเป็นเหตุให้ทุกข์ร้อน ความคิดอย่างหลังไม่เป็นเหตุให้ทุกข์ให้ร้อน จะถือผู้ใดสิ่งใดเป็นครูได้ ก็ต่อเมื่อผู้นั้นสอนความถูกต้องดีงามให้เท่านั้น ต้องไม่ถือผู้ที่สอนความไม่ถูก ไม่ดีงามเป็นครูโดยเด็ดขาด และที่ว่าต้องไม่ถือเป็นครูก็หมายความว่าต้องไม่ปฏิบัติตาม ที่ว่าให้ถือเป็นครู ก็คือให้ปฏิบัติตาม

ทุกคนมีหน้าที่เป็นศิษย์ หน้าที่ของศิษย์ก็คือปฏิบัติตามครูอย่างให้ความเคารพ กล่าวได้ว่าให้เคารพ และปฏิบัติตามคนดี แบบอย่างที่ดี รำลึกถึงคนดีและแบบอย่างที่ดีไว้เสมอ อย่างมีกตัญญูกตเวที คือรู้พระคุณท่านและตอบแทนพระคุณท่าน การตอบแทนก็คือทำตนเองให้ได้เหมือนครู นั่นเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควรที่สุด จะได้รับความสุขสวัสดีตลอดไป

ความดีหรือบุญกุศลเปรียบเหมือนแสงไฟ ผู้ทำบุญทำกุศลอยู่สม่ำเสมอเพียงพอ บางครั้งเหมือนไม่ได้รับผลของความดี และบางครั้งก็เหมือนทำดีไม่ได้ดี ทำดีได้ชั่วเสียด้วยซ้ำ เช่นนี้ก็เหมือนจุดไฟในท่ามกลางแสงสว่างยามกลางวัน ย่อมไม่ได้ประโยชน์จากแสงสว่างนั้น

แต่ถ้าตกค่ำมีความมืดมาบดบัง แสงสว่างนั้นย่อมปรากฏขจัดความมืดให้สิ้นไป สามารถแลเห็นอะไรๆได้ เห็นอันตรายที่อาจมีอยู่ได้ จึงย่อมสามารถหลีกพ้นอันตรายเสียได้ ส่วนผู้ไม่มีแสงสว่างอยู่กับตน เช่นไม่มีเทียนจุดอยู่ เมื่อถึงยามกลางคืนมีความมืดมน ย่อมไม่อาจขจัดความมืดได้ ไม่อาจเห็นอันตรายได้ ไม่อาจหลีกพ้นอันตรายได้

ผู้ทำความดีเหมือนผู้มีแสงสว่างอยู่กับตัว ไปถึงที่มืดคือที่คับขัน ย่อมสามารถดำรงตนอยู่ได้ด้วยดีพอสมควรกับความดีที่ทำอยู่ ตรงกันข้ามกับผู้ไม่ได้ทำความดีซึ่งเหมือนผู้ไม่มีแสงสว่างอยู่กับตัว ขณะยังอยู่ในที่สว่าง ก็ไม่ได้รับความเดือนร้อน แต่เมื่อใดตกไปอยู่ในที่มืดมิด คือที่คับขัน ย่อมไม่สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างสวัสดี ภัยอันตรายมาถึงก็ไม่รู้ ไม่เห็น ไม่อาจหลีกพ้น คนที่ทำดีไว้เสมอ กับคนไม่ทำดี แตกต่างกันเช่นนี้นั่นเอง

การเสียสละ

ปิยโสภณ

เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้าน ข้าพเจ้าได้พบกับครอบครัวหนึ่ง เขาเล่าให้ฟังว่า ครอบครัวของเขายากจนมาก ไม่มีที่ดินอยู่อาศัยหรือทำกินเป็นของตัวเอง เขามีกระต๊อบหลังเล็กๆเป็นบ้าน แต่อยู่ในที่ดินของคนอื่น เขามีลูกชายคนเดียว จบการศึกษาตามปกติ ลูกชายเป็นเด็กดีมีสัมมาคารวะ ฉลาดมีน้ำใจ ข้าพเจ้าถามเขาว่า อบรมลูกอย่างไร ทำไมดีอย่างนี้. เขาบอกว่าเขาย้ำกับลูกเสมอว่า เรื่องงานส่วนรวมสำคัญมาก เราต้องช่วยกันทำ เขาเน้นเรื่องการลงแขก การออกแรงช่วยกัน มีข้าวปลาอาหารก็แบ่งปันกัน เขาบอกลูกว่า เราเกิดมาบนแผ่นดิน ต้องเสียสละ รักชาติ อย่าเห็นแก่ได้ ห้ามคดคิดโกง ผลงานของพ่อแม่อยู่ที่ลูก เขาทำสำเร็จ

คำสอนของพ่อแม่ครอบครัวนี้ เริ่มต้นด้วยการฝึกให้ลูกชายได้เรียนรู้อยู่ ๓ ข้อง่ายๆ คือ

๑. ลูกจะโกหกไม่ได้ ไม่ว่ากับใคร ถ้าจับได้จะมีโทษสองเท่า

๒. ลูกจะไปไหนมาไหน จะไปต้องลา จะมาต้องไหว้ คือต้องบอกกล่าวให้พ่อแม่ทราบเสมอ

๓. เมื่อพ่อแม่ให้เงินไปซื้อของ เหลือเท่าไร ลูกต้องคืนเงินทอนเสมอ จะถือวิสาสะเอาเงินทอนไปเป็นเงินของตนไม่ได้

หลักทั้ง ๓ ประการนี้ ทำให้ลูกชายของเขาเติบโตขึ้นมาเป็นเด็กมีจิตสำนึกดี มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวมอย่างดี

วันหนึ่ง ลูกชายบอกกับพ่อแม่ว่า อยากไปเป็นทหารพราน ตอบแทนคุณของชาติ พ่อแม่ก็ยินดี เขาได้รับการฝึกหนักและถูกส่งไปรบที่นราธิวาส ปรากฏว่า ๓ เดือนต่อมา เขาและเพื่อนทหารถูกระเบิด เพื่อน ๓ คนตายกับที่ ส่วนเขาบาดเจ็บสาหัส ปางตาย แต่ก็ยังมีสติพูดตอบโต้ได้บ้าง

ขณะอยู่ที่โรงพยาบาล ก็มีสื่อมวลชนและผู้ใหญ่ในบ้านเมืองจำนวนมาก ทะยอยไปเยี่ยมเขา มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งถามเขาว่าเป็นอย่างไรบ้าง เขาตอบว่า ไม่เป็นไรครับท่าน ผมสบายดี ผมภาคภูมิใจมากที่ได้ตอบแทนคุณแผ่นดินครั้งนี้ ถึงผมจะไม่มีโฉนดที่ดินเป็นของตัวเองแม้ตารางนิ้วเดียวเหมือนใครหลายคน แต่ก็ยินดีเอาชีวิตทั้งชีวิต ปกป้องคุ้มครองโฉนดที่ดินของคนทั้งประเทศ ให้ได้อยู่เย็นเป็นสุข

อีก ๗ วันต่อมา ทหารกล้าผู้เสียสละท่านนี้ ก็สิ้นลม!

ครองรัก ครองเรือน

ตอนที่ ๑

ประณีต ก้องสมุทร

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

ปุพฺเพว สนฺนิวาเสน ปจฺจุปฺปนฺนหิเตน วา

เอวนฺเต ชายเต เปมํ อุปฺปลํว ยโถทเก

ความรักย่อมเกิดขึ้นด้วยเหตุ ๒ ประการ คือ ด้วยการอยู่ร่วมกันในปางก่อน ๑ ด้วยการเกื้อกูลกันในปัจจุบัน ๑ เหมือนดอกบัวที่เกิดในน้ำ ย่อมอาศัยน้ำกับเปือกตม ฉะนั้น (จาก สาเกตชาดก ทุกนิบาต)

ชายหญิงที่รักกันได้อยู่กินเป็นสามีภรรยากันนั้น ก็เพราะอาศัยเหตุ ๒ ประการดังกล่าวข้างต้นที่พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ คือ ได้เคยเป็นสามีภรรยากันมาแล้วในอดีตชาติ ๑ ได้รู้จักมักคุ้นเกื้อหนุนอุปการะกันในปัจจุบันชาติ ๑

เจ้าชายสิทธัตถะซึ่งต่อมาคือพระพุทธเจ้าของเรานี้กับพระชายาคือพระนางยโสธราพิมพา ก็ได้เคยเป็นคู่ครองร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาในอดีตมากมายหลายชาติ เมื่อพระพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร พระนางยโสธราพิมพาก็เป็นพระนางมัทรี เป็นต้น

หรืออย่างพระมหากัสสปพระสาวกผู้ใหญ่ของพระพุทธเจ้า กับนางภัททกาปิลานีเถรี ในอดีตก็เคยเป็นสามีภรรยากันมาแล้วหลายชาติ แม้ในชาติสุดท้ายนี้ก็ได้เป็นสามีภรรยากัน

ความรักความผูกพันที่มีต่อกันในอดีตนั่นแหละเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ได้พบกัน รักใคร่กัน เป็นสามีภรรยากันอีกในปัจจุบัน

แต่ทั้งนี้หมายความว่า คนทั้งคู่นั้นต้องได้บำเพ็ญกุศลมาเสมอกันจึงจะได้พบกัน เพราะถ้าคนหนึ่งทำกุศลเป็นอาจิณ อีกคนหนึ่งทำแต่อกุศล เมื่อตายลง คนที่ทำแต่กุศลก็เกิดในสุคติ คนที่ทำอกุศลก็เกิดในอบาย เมื่อเกิดกันคนละภพภูมิแล้ว จะพบกันได้อย่างไร

สามีภรรยาบางคู่ไม่เคยเป็นคู่ครองกันมาเลยในอดีต เพิ่งได้มีโอกาสคบหาสมาคมกัน ทำกิจการงานร่วมกัน ในปัจจุบันนี้เท่านั้น เกิดถูกอัธยาศัยกัน รักใคร่ชอบพอกัน เลยแต่งงานกันก็มี

แต่ชายหญิงบางคู่ เพียงได้สบตากันครั้งเดียวก็รักกันเสียแล้ว ด้วยอำนาจบุพเพสันนิวาสที่เคยอยู่ร่วมกันมาในชาติก่อนนั่นเอง

มีสุภาพสตรีไทยผู้หนึ่ง เธอเป็นคนสวยมาก มีความรู้และความประพฤติดี เป็นที่ฝ่ปองของชายเป็นอันมาก แต่เธอไม่ปลงใจกับชายใดเลย แม้บางครั้งเธอจะไปไหนมาไหนกับเพื่อนชายบางคน ให้ความสนิทสนมด้วยจนเป็นที่ล้อเลียนกันในหมู่เพื่อนฝูง แต่เธอก็สารภาพว่าไม่เคยรักชายเหล่านั้นเยี่ยงคู่รักเลย เธอครองตัวเป็นโสดมานาน จนกระทั่งเธอได้พบกับหนุ่มชาวเยอรมันคนหนึ่ง ที่เดินทางจากเยอรมันเข้ามาทำงานในบริษัทที่เธอทำงานอยู่ ได้นั่งโต๊ะใกล้กัน เธอเล่าว่า เพียงได้สบตากับหนุ่มเยอรมันคนนั้นเป็นครั้งแรกเท่านั้น ก็เกิดความรู้สึกซาบซ่านไปทั่วกาย ชนิดที่ไม่เคยเกิดขึ้นกับชายใดมาก่อนเลย แม้หนุ่มเยอรมันก็รักเธอ ไม่นานคนทั้งสองก็แต่งงานกัน อยู่ครองรักกันด้วยความรักความเข้าใจและมีความสุขมาจนบัดนี้ ทำให้หนุ่มไทยที่หมายปองเธอหน้าเศร้าไปตามๆกัน ปัจจุบันเธอมีบุตรชายที่น่ารัก ๒ คน และเดินทางไปอยู่ที่เยอรมันกับสามี

นี่ถ้าไม่ใช่เพราะได้เคยเป็นคู่ครองกันมาก่อน ก็ไม่ทราบว่าจะกล่าวว่าเป็นเพราะอะไร เพราะฉะนั้นถ้ามีใครมาบอกเราว่า เขาได้พบชายหรือหญิงคนหนึ่ง ที่พอได้สบตาก็รักเสียแล้ว ก็อย่าได้หัวเราะเยาะ เพราะไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้ เรื่องของกรรมในอดีตที่เคยสร้างสมอบรมกันมาแท้ๆ ที่ทำให้เป็นไปอย่างนั้น

บางคนรู้จักกันมานานหลายปี แต่ไม่เคยมีความรู้สึกต่อกันเป็นพิเศษ ครั้นภายหลังได้ทำงานร่วมกัน ใกล้ชิดกัน จึงเกิดถูกอัธยาศัยชอบพอรักใคร่กัน แล้วแต่งงานกันก็มี

บางคนรักกันมานาน แต่กว่าจะอยู่ครองคู่กัน ก็ต้องผจญกับอุปสรรคนานัปประการ ถึงอย่างนั้นก็ยังดีกว่าชายหญิงบางคู่ ที่แม้จะรักกันมานานก็ไม่มีโอกาสได้แต่งงานกัน มีเหตุให้ต้องแยกกันไปคนละทาง

ส่วนบางคู่ รักกันแล้วแต่งงานกันไม่นานก็แยกทางกันเดิน เพราะเหตุที่ทนกันไม่ได้ แต่บางคู่ก็อยู่กันจนแก่เฒ่าตายจากกัน

การแต่งงานอย่างหรูหรา หมดเปลือง มีหน้ามีตา ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตครองเรือนราบรื่นยั่งยืน และมีความสุขเลย ถ้าหากทั้งสองฝ่ายไม่เข้าอกเข้าใจกัน ไม่ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ไม่ยอมลงให้กัน เมื่อคนหนึ่งเป็นไฟ อีกคนหนึ่งต้องเป็นน้ำ จึงจะอยู่กันได้อย่างผาสุก

ชีวิตครองเรือนจึงเป็นชีวิตที่ต้องใช้ธรรมะ คือ ความอดทนอดกลั้นมากเป็นพิเศษ อดทนอดกลั้นต่อความประพฤติและกิริยามารยาทที่เราไม่ชอบใจ อดทนอดกลั้นต่อการที่จะกล่าววาจาที่ไม่น่าฟัง อันจะเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งขุ่นข้องหมองใจ หรือเกิดการทะเลาะวิวาทกัน เรียกว่าต้องทนสารพัด หมดความอดทนอดกลั้นเมื่อไร ชีวิตครองเรือนก็พินาศเมื่อนั้น

บางคู่ถึงจะไม่เลิกรากัน เพราะเห็นแก่หน้า แก่ชื่อเสียงวงศ์ตระกูล หรือเพราะเห็นแก่ลูกก็ตาม ก็อยู่กันแบบคนที่ไม่ถูกกัน เป็นศัตรูกัน มีปากเสียงทะเลาะวิวาทกันเป็นนิตย์ ทำให้ลูกๆและคนในบ้านพลอยหมดสุขไปด้วย บางคู่อยู่นอกบ้านก็ทำท่ารักกันดี ใครเห็นก็ชมว่าเหมาะสมกัน แต่พอกลับถึงบ้านกลับไม่พูดกัน หรือไม่ก็ทะเลาะเบาะแว้งกัน บางคู่ถึงตบตีกันก็มี

เพราะฉะนั้น คนที่เป็นสามีภรรยากัน อยู่ด้วยกันมาได้โดยราบรื่นจนตราบชีวิตหาไม่ จึงเป็นคนที่มีขันติเป็นเยี่ยม น่าสรรเสริญ รู้จักหน้าที่ของตนไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของอีกฝ่ายหนึ่ง

พระพุทธองค์ตรัสถึงหน้าที่ของสามีและภรรยาไว้ในสิงคาลกสูตร ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค ดังนี้

หน้าที่ของสามี

๑. ยกย่องนับถือภรรยา ด้วยการแนะนำเปิดเผยให้ผู้อื่นได้ทราบ ได้รู้จัก พูดจาเรียกขานภรรยาด้วยถ้อยคำสุภาพ อ่อนโยน เชิดชูยกย่องในหมู่ญาติมิตร เพื่อนฝูง

๒. ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม แม้ว่าภรรยาจะมาจากตระกูลที่ต่ำกว่า ในเมื่อรับว่าเธอเป็นภรรยาแล้ว ก็ต้องให้ความยกย่องเชิดชู ไม่ใช้วาจาหยาบคายข่มขู่ ดูถูกดูแคลน ต้องระวังกิริยาวาจาของตน

๓. ไม่นอกใจ ด้วยการไปยินดีในหญิงอื่น สตรีนั้นสามารถจะอดทนต่อความเลวร้ายของสามีได้ทุกอย่าง พยายามอภัยให้เสมอ แต่ยากที่จะให้อภัยได้หากสามีเอาใจไปเผื่อแผ่แก่หญิงอื่น น้อยรายนักที่จะสละสามีของตนให้หญิงอื่น ถึงแม้บางรายจะยอมสละให้ ก็เป็นการสละด้วยใจที่เศร้าหมอง ไม่เต็มใจ

๔. มอบความเป็นใหญ่ให้ คือ มอบหมายการงานภายในบ้านที่เป็นหน้าที่ของภรรยาให้ภรรยาเป็นผู้รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการปกครองคนในบ้าน การงานในครัว หรือการใช้จ่ายภายในบ้าน

๕. ให้เครื่องแต่งตัว คือ เครื่องประดับและเสื้อผ้าตามควรแก่ฐานะและโอกาส

สามีที่รู้จักหน้าที่ของตนตามที่พระพุทธองค์ตรัสไว้นี้ ย่อมยึดเหนี่ยวน้ำใจและความรัก ความภักดีจากภรรยาไว้ได้ โดยไม่เสื่อมคลาย

หน้าที่ของภรรยา

๑. จัดการงานดี ได้แก่ ทำกิจการงานในหน้าที่ของตน และที่สามีมอบหมายให้เรียบร้อย หากมีคนช่วยทำก็ไม่ปล่อยปละละเลย ต้องตรวจตราดูแลควบคุมให้ทำให้เรียบร้อย

๒. สงเคราะห์ข้างเคียงของสามีดี คือ สงเคราะห์บิดา มารดา ญาติพี่

น้อง ตลอดจนมิตรสหายของสามี ด้วยการให้ความรักความเคารพนับถือ และเอื้อเฟื้อเจือจานตามสมควรแก่ฐานะของคนเหล่านั้น

๓. ไม่นอกใจ คือ ไม่ไปยินดีในชายอื่น ซื่อสัตย์รักใคร่ จงรักภักดีต่อสามีจนตลอดชีวิต

๔. รักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้ เมื่อสามีหาทรัพย์มาได้โดยชอบธรรมและนำมามอบให้ ก็ต้องรู้จักใช้จ่ายและเก็บงำรักษา ไม่ฟุ้งเฟ้อสุรุ่ยสุร่ายจนเกินฐานะหรือจนเกินรายได้ ต้องเดือดร้อนกู้หนี้ยืมสินผู้อื่น

๕. ไม่เกียจคร้านในการงานทั้งปวง ขยันประกอบการงาน ไม่ทอดธุระ ไม่ปล่อยการงานให้คั่งค้าง ไม่มัวแต่ไปเสวนากับเพื่อนบ้านจนเกินเวลา หรือออกไปเที่ยวเตร่ เล่นการพนัน จนไม่มีเวลาปรนนิบัติสามี และดูแลอบรมลูก ปล่อยให้บ้านช่องสกปรกรกรุงรัง ภรรยาบางคนถือว่ามีคนใช้ทำแทนแล้วก็ปล่อยปละละเลย ไม่ได้ติดตามดูแลว่าเรียบร้อยหรือหมดเปลืองมากเกินไปหรือไม่ ทรัพย์สมบัติเสียหายหรือไม่ แม่บ้านที่ดีจึงควรทำงานบ้านเป็น มิฉะนั้นก็ใช้คนรับใช้ไม่ถูก หรืออาจบอกสอนให้คนใช้ทำในเวลาที่เขาทำไม่เป็นได้

พระพุทธองค์ตรัสภรรยาไว้ ๗ จำพวกคือ *(อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต ภริยาสูตร ข้อ ๖๐)*

๑. ภรรยาเสมอด้วยเพชฌฆาต (วธกาภริยา) มีจิตคิดประทุษร้ายสามี ยินดีในชายอื่น คิดฆ่าสามี

๒. ภรรยาเสมอด้วยโจร (โจรีภริยา) ชอบยักย้ายทรัพย์ของสามี

๓. ภรรยาเสมอด้วยนาย (อัยยาภริยา) เกียจคร้าน กินมาก ปากกล้า กล่าวคำหยาบ ข่มขี่สามี

๔. ภรรยาเสมอด้วยแม่ (มาตาภริยา) ดูแลสามีและทรัพย์ที่สามีหามาได้ อนุเคราะห์เกื้อกูลทุกเมื่อ

๕. ภรรยาเสมอด้วยพี่สาวน้องสาว (ภคินีภริยา) เคารพสามี เป็น

คนละอายบาป อยู่ในอำนาจสามี

๖. ภรรยาเสมอด้วยเพื่อน (สขีภริยา) เป็นคนดี มีศีล ปฏิบัติสามี เห็นสามีแล้วชื่นชมยินดี เหมือนเห็นเพื่อนผู้จากไปนานกลับมา

๗. ภรรยาเสมอด้วยทาสี (ทาสีภริยา) อดทนไม่โกรธตอบ แม้สามีจะดุว่า ทุบตี เป็นไปในอำนาจสามี

ภรรยา ๓ พวกแรก เป็นผู้ทุศีล หยาบช้า ปากกล้าไม่น่าสรรเสริญ เมื่อสิ้นชีวิตไป ย่อมเข้าถึงทุคติ

ภรรยา ๔ พวกหลัง เป็นภรรยาที่ตั้งอยู่ในศีล ถนอมรักของสามีไว้ได้ เมื่อสิ้นชีวิตไป ย่อมเข้าถึงสุคติ

แม้สามีก็อาจสงเคราะห์ได้ ๗ จำพวก โดยนัยเดียวกับภรรยา

สามีที่ทำหน้าที่ของตนไม่บกพร่อง พระพุทธองค์ตรัสว่า ย่อมสมบูรณ์ด้วยทรัพย์ ชื่อเสียง ความสุข และรักใคร่ปองดองกันจนตาย

สามีภรรยาที่ดีจึงควรประพฤติตามธรรม ตั้งอยู่ในศีลทั้งสองฝ่าย ชีวิตรักจึงจะราบรื่นยั่งยืน

จาก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต สังวาสสูตร ข้อ ๕๓ พระพุทธองค์ตรัสถึงชายหญิงที่อยู่ร่วมกันไว้ ๔ พวกคือ

๑.ชายผีอยู่ร่วมกับหญิงผี

๒.ชายผีอยู่ร่วมกับหญิงเทวดา

๓.ชายเทวดาอยู่ร่วมกับหญิงผี

๔.ชายเทวดาอยู่ร่วมกับหญิงเทวดา

ชายหญิงที่ได้ชื่อว่า ผี คือชายหญิงที่ไม่มีศีลไม่มีธรรม ชอบฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดเท็จ ดื่มสุราเมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย เป็นคนตระหนี่ ชอบด่าว่าสมณพราหมณ์ ไม่ยินดีในการจำแนกแจกทาน

ชายหญิงที่ได้ชื่อว่า เทวดา คือชายหญิงที่เป็นผู้มีศีลงาม มีธรรมงาม

งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ จากการลักทรัพย์หรือฉ้อโกงผู้อื่น จากการผิดประเวณี จากการพูดเท็จ และจากการดื่มสุราเมรัย เสพสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย เป็นคนไม่ตระหนี่ ไม่ด่าว่าสมณพราหมณ์ ยินดีในการจำแนกแจกทาน

(โปรดติดตามหลักธรรมในการครองเรือนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนแก่คฤหัสถ์ทั้งหลายไว้ในครั้งหน้า)

ปิฎกะอาชาไนยบุคคล

พระมหาไพโรจน์ ญาณกุสโล

ติปิฎกะ - พระไตรปิฎก หมายถึงอะไร ?

การที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียสละโอกาสการบรรลุพระนิพพาน ในยุคกาลสมัยแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่าทีปังกร มุ่งหน้าสั่งสมบารมีเป็นระยะเวลาอันแสนยาวนานถึง ๔ อสงไขยแสนกัป เพื่อคุณประโยชน์อันใหญ่หลวงแก่ชาวโลกโดยฝ่ายเดียว ไม่คำนึงถึงประโยชน์ตนเองแม้แต่น้อยนิด

แม้ภายหลังจากที่ได้ทรงบรรลุเป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้าแล้ว ก็ได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนา บอกกล่าวแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีให้แก่ชาวโลกเป็นระยะเวลารวม ๔๕ ปี หากพวกเราชาวโลกปฏิบัติตามแนวทางที่พระองค์ทรงแนะนำสั่งสอนไว้ได้อย่างจริงจัง และจริงใจ โอกาสในการบรรลุผลก็จะมีอย่างแน่นอนในภพใดภพหนึ่ง

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พร่ำสอนมาตลอด ๔๕ พรรษาอันเป็นประโยชน์สุขแก่ชาวโลก เรียกเป็นภาษาบาลีว่า ติปิฏก (อ่านว่า ติ-ปิ-ตะ-กะ) แปลเป็นภาษาไทยว่า พระไตรปิฎก อันได้แก่

๑. พระวินัยปิฎก หมายถึง พระปิฎกที่แสดงถึงระเบียบข้อวัตรปฏิบัติ สำหรับพระภิกษุสามเณร ภิกษุณี สิกขมานา และสามเณรี

๒. พระสุตตันตปิฎก หมายถึง พระปิฎกที่แสดงถึงแนวทางการบำเพ็ญบุญกุศลอันจะมีผลที่ดีต่อผู้ที่บำเพ็ญ ทั้งในชาตินี้ และทุกภพชาติ

๓. พระอภิธรรมปิฎก หมายถึง พระปิฎกที่แสดงถึงสภาวธรรมอันเป็นสภาพความจริงแท้ของรูปนาม(ขันธ์ห้า) ที่มีปรากฏอยู่จริง

ติปิฏกธระ - บุคคลผู้ทรงจำและเชี่ยวชาญพระไตรปิฎก คือบุคคลเช่นไร ?

บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถสูงในการท่องจำ หรือทรงจำพระบาลีอันเป็นพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระในพระไตรปิฎกทั้งพยัญชนะ และอัตถะ เรียกว่า ติปิฎกธระ (อ่านว่า ติ-ปิ-ตะ-กะ-ทะ-ระ) คือผู้ทรงจำและเชี่ยวชาญพระไตรปิฎก

ภายหลังจากที่พระพุทธองค์ทรงบรรลุเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ช่วงก่อนที่จะมีการทำสังคายนาครั้งที่ ๔ หรือภายในช่วง ๔๕๐ ปีแห่งการอุบัติเกิดขึ้นมาในโลกของพระพุทธศาสนา เป็นช่วงที่ยังไม่มีการจารึกพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์เป็นลายลักษณ์อักษร ยังเป็นช่วงที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยการบอกกล่าวเล่าสืบๆกันมา อันเป็นระบบการจำด้วยถ้อยคำวาจา ประเภทปากต่อปาก เสียงต่อเสียง

ผลเสียของการเผยแผ่เช่นนี้ก็คือ หากครูอาจารย์ไม่มีความสามารถที่จะจดจำพระไตรปิฎกได้ครบถ้วนบริบูรณ์ จะเป็นเหตุให้ลูกศิษย์มีความสามารถด้อยลงไปเรื่อยๆ

ฉะนั้น ภายหลังการทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๑ เสร็จสิ้นลง เหล่าพระอรหันต์เถระทั้งหลายอาทิ พระมหากัสสปะ พระอานนท์ พระอุบาลี ผู้ซึ่งเล็งเห็นอนาคตกาลแห่งอายุพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ต่างได้พิจารณาเห็นว่า หากพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังอาศัยการสืบต่อด้วยวิธีการท่องจำเช่นนี้อีกต่อไป ในอนาคตภายภาคหน้าจะต้องมีปัญหาใหญ่เกิดขึ้น ท้าทายพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์อย่างแน่นอน ผู้ที่มีความสามารถในการทรงจำพระไตรปิฎกได้ครบ บริบูรณ์ จะมีอย่างมากก็เพียงจำได้สองปิฎก หรือหนึ่งปิฎก บางท่านอาจจะจำได้ไม่หมด จึงได้มีมติอย่างเป็นเอกฉันท์เห็นพ้องต้องกันในการจรรโลกพระพุทธศาสนาด้วยวิธีการใหม่ขึ้นมา จึงได้มีการแบ่งรับหน้าที่ดังนี้

พระอานนท์	สอน ทีฆนิกาย
กลุ่มลูกศิษย์พระสารีบุตร	สอน มัชฌิมนิกาย
พระมหากัสสปะและคณะลูกศิษย์	สอน สังยุตตนิกาย
พระอนุรุทธะและคณะลูกศิษย์	สอน อังคุตตรนิกาย

แต่พระอรหันต์เถระที่มีความสามารถในการจดจำได้ครบทั้งสามปิฎก ก็ยังทำหน้าที่จดจำกันมา การที่เหล่าพระเถระมีพระอานนท์เป็นต้น มีการพร่ำสอนและจดจำพระไตรปิฎกจนได้ครบทั้งสามปิฎกเช่นนี้ เป็นเหตุให้ในคราวทำปฐมสังคายนา สามารถคัดสรรพระอรหันต์เถระผู้ทรงจำพระไตรปิฎกได้ถึงจำนวน ๕๐๐ รูป อย่างไม่ยากลำบากเป็นเหตุให้ทำการสังคายนาครั้งที่ ๑ สำเร็จตรงตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งปณิธานไว้ในเบื้องต้นว่าจะทำการสังคายนาเพื่อเป็นการห้ามมิให้อธัมมาวาทะ ได้มีโอกาสเจริญเติบโต และเพื่อให้ธัมมวาทะกล่าวคือพระธรรมคำสอนอันเป็นไปตามพุทธประสงค์อันมีปรากฏอย่างแจ่มแจ้งชัดเจนในพระไตรปิฎก ได้เจริญเติบโตแผ่กระจายยิ่งๆขึ้นไป

ภายหลังจากที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก็ยังมีผู้ทรงจำพระไตรปิฎกอีกเป็นจำนวนไม่น้อย อันจะเห็นได้จากคราวทำสังคายนาครั้งที่ ๒ สามารถสรรหาพระเถระผู้ทรงจำพระไตรบิฎกได้ถึงจำนวน ๗๐๐ รูป และคราวทำสังคายนาครั้งที่ ๓ ได้จำนวน ๑,๐๐๐ รูป โดยไม่ยากลำบาก

ในปี พ.ศ. ๔๕๐ อันเป็นช่วงการทำสังคายนาครั้งที่ ๔ ก็ยังมีพระเถระผู้ทรงจำพระไตรปิฎกอยู่พอสมควร แต่ก็เป็นการสรรหาที่ค่อนข้างยากลำบากกว่าครั้งที่ผ่านๆมา เพราะสามารถสรรหาพระเถระผู้ทรงจำพระไตรปิฎกได้เพียง ๕๐๐ รูป

อันมีสาเหตุที่สืบเนื่องมาจากช่วงก่อนระยะเวลาของการทำสังคายนา

ครั้งที่ ๔ ณ ประเทศสีหฬ ได้ตกอยู่ในช่วงที่ประสบกับทุพภิกขภัยอย่างหนัก เป็นระยะเวลายาวนานร่วม ๑๒ ปี ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากภัยแล้งทางธรรมชาติ และภัยจากพวกโจรขโมยเป็นต้นคุกคาม เป็นสาเหตุทำให้พระภิกษุสามเณรได้รับความยากลำบากด้านอาหารเป็นอย่างยิ่ง ทั้งประกอบกับยังอยู่ในช่วงระยะเวลาที่ยังใช้ระบบการท่องจำพระไตรปิฎกกันอยู่ ผู้ทรงจำพระไตรปิฎกขณะนั้นจำเป็นต้องช่วยกันทำหน้าที่ทบทวนพระไตรปิฎกอยู่เนืองๆ เป็นประจำตราบจนชีวาจะหาไม่ ด้วยการท่องและทบทวนสัปดาห์ละหนึ่งครั้งบ้าง สองสัปดาห์หนึ่งครั้งบ้าง มิฉะนั้นจะทำให้ความจำลืมเลือนสูญหายไปได้ทีละหนึ่งบท หรือสองบท หนึ่งประโยค หรือสองประโยค จนหมดไปในที่สุด

กว่าทุพภิกขภัยนั้นจะผ่านพ้นไปและทุกอย่างจะกลับคืนสู่สภาวะปกติ พระอรหันต์เถระทั้งหลายต้องประคับประคองชีวิตไปวันๆ ด้วยใบไม้สดบ้าง น้ำต้มใบไม้บ้าง ทำการท่องทบทวนพระไตรปิฎกเพื่อมิให้ลืมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ๑๒ ปี โดยประมาณ

หากวันใดไม่มีแม้กระทำใบไม้สด หรือน้ำต้มใบไม้ ก็อาศัยน้ำเปล่าๆ ประทังชีวิตกันไปแต่ละวัน และในวันใดต้องประทังชีวิตด้วยน้ำเปล่า ซึ่งจะหิวเร็ว หิวง่ายขึ้น ก็จะนำเอาถุงทรายเปียกน้ำซึ่งมีความเย็นพอสมควรวางเกยทับบนหน้าอกบ้าง นอนคว่ำท้องทับลงบนกองทรายที่เปียกน้ำบ้าง เพื่ออาศัยความเย็นช่วยบรรเทาความเร่าร้อนอันเกิดจากความหิวภายในท้อง

ภายหลังจากที่ทุพภิกขภัยล่วงเลยไป พระอรหันต์ทั้งหลายต่างก็มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า ในอนาคตกาลข้างหน้า ผู้คนส่วนมากมักจะมีความอ่อนแอในหลายๆด้าน ทั้งทางกาย ทางสติ วิริยะ และปัญญา จึงได้ดำริการทำจตุตถสังคายนาอันเป็นการจารึกพระไตรปิฎกลงบนใบลาน ซึ่งเป็นการจารึกพระไตรปิฎกด้วยลายลักษณ์อักษรเป็นครั้งแรกในโลก ในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระเจ้าวัฏฏคามณี ณ ถ้ำอโลกคูหา

เล่าให้อ่าน เขียนให้ฟัง "สวดมนต์เพื่ออะไร"

เขมา เขมะ

พุทธศาสนิกชนชาวไทย ย่อมเคยชินกับการสวดมนต์ หรือย่อมต้องเคยได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับการสวดมนต์กันมาบ้างไม่มากก็น้อย ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าทุกคนต้องเคยสวดมนต์กันมาแล้วทั้งนั้น อย่างน้อยในสมัยเด็กๆที่เรียนหนังสือ คุณครูก็มักจะมีกิจกรรมให้เราได้สวดมนต์เป็นประจำ

ในปัจจุบันการสวดมนต์ก็ยังเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งแต่ละครั้งก็จะสวดถูกบ้าง ผิดบ้าง สวดสิ่งที่ควรสวดบ้าง ไม่ควรสวดบ้างเพราะความไม่รู้ หรือแล้วแต่ผู้ที่เคารพนับถือจะแนะนำให้สวดอะไร หรืออาจจะสวดตามจารีตประเพณีของแต่ละท้องถิ่น และโดยส่วนมากก็จะสวดกันโดยไม่รู้ความหมายในบทที่สวดเลย

ผู้เขียนขอให้ผู้อ่านทำความเข้าใจกับการสวดมนต์เสียก่อนว่าการสวดมนต์นั้นเป็นวิธีการอันหนึ่งที่จะทำให้จิตใจเกิดความสงบได้ หาใช่เป็นเพียงพิธีการ หรือเป็นเพียงพิธีกรรมที่นิยมทำกันอยู่ในปัจจุบันไม่

บทสวดมนต์นั้นมีมากมายหลายบท มีจุดประสงค์แตกต่างกันไป เคยมีผู้สงสัยถามกับผู้เขียนว่าควรจะสวดบทไหนดี ผู้เขียนมักจะแนะนำเป็นแนวทางเดียวเลยว่า สวดบทใดก็ได้ ขอให้สวดแล้วมีจิตใจที่สงบ คือใช้บทสวดมนต์เป็นเครื่องมือบริกรรมให้เกิดสมาธิ จะสวดเบาๆ หรือสวดซ้ำๆเพียงบทเดียวก็ได้ แต่จิตใจต้องจดจ่อกับบทที่สวด ไม่ว่อกแว่กไปที่อื่นก็เป็นอันใช้ได้

บทที่นิยมสวดกันโดยมาก และเป็นบทที่ดีมากๆด้วยเช่นบทสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ อิติปิโส ภควาฯ

แต่เดิมนั้นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ายังมิได้จารึกเป็นลายลักษณ์อักษร เหล่าพระสาวกก็นำพระพุทธพจน์มาสวดสาธยายถ่ายทอดกันเป็นทอดๆจากอาจารย์จนถึงศิษย์รุ่นต่อรุ่นที่เรียกกันว่า "มุขปาฐะ" (การท่องด้วยปาก)

การท่องจำพระพุทธพจน์ในครั้งพุทธกาลนั่นเอง จึงกลายมาเป็นบทสวดมนต์ในภายหลัง เช่นบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตรเป็นต้น ซึ่งหากใครสามารถสวดได้ ก็ถือได้ว่าบุคคลผู้นั้นมีส่วนในการทรงจำพระพุทธพจน์ด้วยประการหนึ่ง ส่วนบทสวดมนต์ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ส่วนมากเป็นบทประพันธ์ที่แต่งขึ้นในภายหลัง แต่ก็มีความหมาย หรือมีแง่คิดคติเตือนใจได้เป็นอย่างดี เช่นบทพิจารณาสังขารเป็นต้น

การสวดมนต์อีกประเภทหนึ่งที่นิยมเป็นอันมากก็เป็นการสวดมนต์เพื่อให้เกิดสิริมงคล เช่นการสวดพระปริตร อันมีมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาลโดยเกิดครั้งแรกที่เมืองไพศาลี ในสมัยนั้นเป็นยุคที่ข้าวยากหมากแพง แผ่นดินแห้งแล้ง เกิดโรคระบาดขึ้นเป็นอันมาก อีกทั้งเกิดภัยจากอมนุษย์อีกด้วย ชาวนครจึงประชุมปรึกษาหารือถึงวิธีการแก้ไข จึงได้ตกลงที่จะทูลเชิญพระศาสดามาด้วยหวังว่าเมื่อพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาแล้วภัยต่างๆจะสงบลง

หลังจากพระพุทธองค์เสด็จมาถึงก็ทรงให้พระอานนท์เรียนรัตนสูตร หลังจากที่พระอานนท์เรียนสำเร็จเรียบร้อยเมื่อจะเริ่มสวดรัตนสูตร ได้ระลึกถึงพระพุทธคุณของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ตั้งแต่ทรงบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ มหาบริจาค ๕ จริยา ๓ การประสูติ การเสด็จออกมหาภิเนกษกรมณ์ ตลอดจนถึงตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ และโลกุตรธรรม ๙ ประการจึงได้เริ่มทำปริตร (สวดรัตนสูตร) เมื่อสวดจบได้ปะพรมน้ำในสถานที่ต่างๆ เมื่อน้ำปริตรถูกคนที่ป่วย ก็หายป่วยในทันที เมื่อถูกอมนุษย์ อมนุษย์ก็ไม่สามารถทนอยู่ได้ ต้องหนีไป แม่น้ำที่แห้งแล้งก็กลับมาอุดมสมบูรณ์ตามเดิม นี่เป็นผลจากน้ำพระปริตรที่เกิดจากการสวดรัตนสูตร

ในคัมภีร์มิลินทปัญหาท่านได้แสดงเงื่อนไข หรือองค์ประกอบของการสวดพระปริตรให้ได้ผลไว้ ดังนี้คือ

๑. ต้องมีความเชื่อ เลื่อมใสศรัทธาในพระปริตร

๒. ไม่มีกรรมเป็นเครื่องกั้น ที่เรียกว่ากรรมนิวรณ์

๓. ไม่มีกิเลสเป็นเครื่องกั้น ที่เรียกว่ากิเลสนิวรณ์

การสวดมนต์เพื่อรักษาโรคที่นิยมกันในปัจจุบันคือบทโพชฌงคปริตรสูตร ก็มีตัวอย่างที่ท่านแสดงไว้ในพระไตรปิฎก *(สังยุตตนิกาย มหาวารวรรค)* คือพระมหากัสสปะ และพระมหาโมคคัลลานะป่วย เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบเข้า ก็เสด็จเยี่ยมทรงแสดงโพชฌงค์ ๗ ประการ เมื่อจบลง พระมหากัสสปะ และพระมหาโมคคัลลานะก็หายป่วย หายจากทุกขเวทนากล้าแข็ง หรือในคราวที่พระพุทธองค์ทรงประชวรเอง ทรงรับสั่งให้พระจุนทะน้องชายของพระสารีบุตรสวดโพชฌงค์ถวาย ก็ปรากฏว่าทรงหายจากการประชวรเหมือนกัน

หรือในคราวที่พระคิริมานนท์ป่วยหนัก พระอานนท์ไปเยี่ยมไข้แล้วกลับมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า กราบทูลเชิญให้เสด็จไปเยี่ยมพระคิริมานนท์ แต่พระศาสดามิได้เสด็จไป ตรัสบอกให้พระอานนท์ท่องสัญญา ๑๐ ประการ มีอนิจจสัญญา คือพิจารณาถึงความไม่เที่ยงเป็นต้น ไปจนถึงการเจริญอานาปานสติเป็นที่สุด ให้ไปบอกเล่าแก่พระคิริมานนท์ พระคิริมานนท์ฟังแล้วก็หายจากอาพาธเช่นกัน

ฉะนั้นสรุปได้ว่า การสวดมนต์เพื่ออะไรนั้น ก็มีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันไป หากแต่ผู้เขียนอยากให้มองเห็นคุณค่าของการสวดมนต์อยู่ที่การสำรวมกาย วาจา (จัดเป็นศีล) เพื่อเป็นอุบายให้จิตใจเกิดความสงบ (จัดเป็นสมาธิ) พยายามศึกษาเนื้อหาความหมายของบทที่สวดเพื่อเพิ่มพูนความคิดอ่านให้แตกฉานลึกซึ้ง สามารถวินิจฉัยข้ออรรถธรรมในบทสวดได้ (จัดเป็นปัญญา) เมื่อผู้อ่านสามารถทำได้อย่างนี้แล้ว ก็ได้ชื่อว่ากำลังปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ คือกำลังบำเพ็ญศีล สมาธิ ปัญญา อย่างบริบูรณ์ จัดว่าเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง

ธงฉัพพรรณรังสี ตอนที่ ๑

มานี มีตา

ช่วงเทศกาลวันมาฆบูชาที่ผ่านมา ดิฉันได้มีโอกาสไปชมนิทรรศการ ณ ท้องสนามหลวง และได้รับหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่าไปสืบพระพุทธศาสนาที่ประเทศศรีลังกา แต่งโดยอาจารย์เสฐียรพงษ์ วรรณปก ราชบัณฑิต ปี ๒๕๔๗ อ่านแล้วรู้สึกสนใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอหยิบยกนำเรื่องราวมาถ่ายทอดให้ชาวจุลสารโพธิยาลัย ได้อ่านกันเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของธงฉัพพรรณรังสี

ธงฉัพพรรณรังสีนี้ ในปัจจุบันหลายวัดใช้ธงนี้ประดับประดาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อย่างเช่นที่วัดจากแดงของพวกเราเป็นต้น

อาจารย์เสฐียรพงษ์ ได้เขียนไว้ว่าชาวศรีลังกาจะประดับธงฉัพพรรณรังสีแทนธงธรรมจักรในเทศกาลสำคัญต่างๆเช่นวันวิสาขบูชาอย่างที่เราคุ้นเคยกันในบ้านเรา ตามที่อาจารย์เข้าใจว่า ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าขณะเสด็จมุ่งไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า "สารนาถ" เพื่อทรงโปรดปัญจวัคคีย์ ทรงสวนทางกับอุปกปริพาชก ปริพาชกเห็นบุคลิกลักษณะอันสง่างามของพระพุทธองค์ จึงถามพระองค์ว่าท่านเป็นศิษย์ใคร ?

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า เราตรัสรู้ด้วยตนเอง ไม่มีใครเป็นครู เราจะเดินทางไปแคว้นกาสี "เพื่อหมุนกงล้อคือพระธรรม" และ "เพื่อลั่นอมตเภรี" พระดำรัสสองตอนนี้ ต่อมาได้มีผู้จำลองออกมาเป็นรูปธรรม คือ ประดิษฐ์ธงพระพุทธศาสนาขึ้น ฝ่ายเถรวาทได้สร้างธงธรรมจักรขึ้นเป็นธงพระพุทธศาสนาเวลามีงานสำคัญทางพุทธศาสนา วัดและบ้านก็จะติดธงธรรมจักรเพื่อเป็นการบอกว่า " เรากำลังหมุนกงล้อคือพระธรรม" หรือกำลังประกาศพระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝ่ายมหายานจับเอาพระดำรัสตอน "ลั่นอมตเภรี" เป็นสัญลักษณ์แห่งการประกาศธรรม ดังจะเห็นพระฝ่ายมหายาน (จีน ทิเบต ญี่ปุ่น ไต้หวัน) จะตีกลองไปด้วย สวดมนต์ไปด้วย

แต่ที่ศรีลังกา เราจะไม่เห็นธงธรรมจักรเหมือนบ้านเรา เราจะเห็นธงฉัพพรรณรังสีแทน คำว่า ฉัพพรรณรังสี แปลว่า รัศมี ๖ สี ได้แก่

นีลํ	สีนิลเขียว(เหมือนดอกอัญชัน)
ปีตํ	สีเหลืองเหมือนหรดาล
โอทาตํ	สีขาวเหมือนแผ่นเงิน
โลหิตกํ	สีแดงเหมือนแสงตะวันอ่อน ๆ
มญฺเชฏฺฐํ	สีหงสบาท เหมือนสีของดอกหงอนไก่
ปภสฺสรํ	สีเลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก

ที่ว่าพระพุทธองค์ทรงแผ่ฉัพพรรณรังสีออกจากพระวรกาย ก็คือแผ่สีทั้ง ๖ ประการนี้ แล้วมีผู้ประทับใจในฉัพพรรณรังสี จึงคิดประดิษฐ์เป็นธงขึ้นมา ซึ่งคนต้นคิดคือฝรั่ง ชื่อ นายพันเอกเฮนรี เอส.ออลคอตต์ เป็นชาวอเมริกันและเป็นผู้ออกแบบด้วย

เดิมนายฝรั่งท่านนี้เป็นชาวคริสต์ ได้อ่านรายงานเกี่ยวกับการโต้วาทีครั้งสำคัญระหว่างพระเถระนามว่าคุณานันทะ กับพวกคริสต์แล้วทึ่งในวาทศิลป์อันคมคายของพระเถระ และความเป็นเหตุเป็นผลของพระพุทธธรรม เกิดเลื่อมใสจึงเดินทางมาศึกษาพระพุทธศาสนาที่ศรีลังกา และฝรั่งผู้นี้อีกที่เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ชาวไทยอาจไม่คุ้นเคยกับธงฉัพพรรณรังสี แต่ชาวพุทธศรีลังกาใช้ธงนี้เป็นธงประจำองค์กรพระพุทธศาสนา อย่าว่าแต่วัดเลย สำนักงานราชการ บริษัท ห้างร้าน บ้านพักที่ศรีลังกาติดธงฉัพพรรณรังสีพรืบเต็มไปหมด

โอโฮ้ ขนาดศรีลังกาถูกชาวต่างศาสนารุกรานบีบบังคับสารพัดในอดีต จำนวนพุทธศาสนิกชน ยังมีมากมายและมั่นคงขนาดนี้ ถ้าเมืองไทยประสบชะตากรรมแบบศรีลังกาบ้าง จะเหลือสักกี่คนหนอ?

เมื่อดิฉันได้อ่านคำรำพึงรำพันของอาจารย์เสฐียรพงษ์ วรรณปก

จบลง ทำให้อดคิดไม่ได้ว่า จากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวกันอยู่เกี่ยวกับพระสงฆ์ในทางการเมืองก็ดี ในทางที่โลกติดเตียนก็ดี ใจของเราในฐานะพุทธศาสนิกชนคนหนึ่งมั่นคงในพระพุทธศาสนากันอยู่รึเปล่า? อย่าให้กระแสข่าวเหล่านั้นมาบั่นทอนความมั่นคงมั่นใจในการนับถือพระพุทธศาสนาของเราก็แล้วกัน เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการให้ปัญญาให้อิสระในการนับถือ จงมั่นคงอยู่ในหลักพระธรรมเถิด

ทำไมต้องประเคน

ปญฺญาวุโธ

ผู้เขียนได้มีโอกาสดูแลสามเณรสองพี่น้องที่มาบวชอยู่ด้วยในช่วงระยะเวลา ๒๐ กว่าวัน สามเณรมีความสงสัยใคร่รู้ในเรื่องราวต่างๆเป็นอย่างมาก ถามผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันถามซอกแซกอยู่ตลอดเวลา จนมีคำถามหนึ่งกลายเป็นหัวข้อที่ผู้เขียนจะนำมาอธิบายขยายความให้ผู้อ่านได้ทราบกัน ต่อจากสามเณรทั้งสอง

ในหัวข้อที่ว่า ทำไมต้องประเคน ก่อนอื่นขออธิบายความหมายของคำว่าประเคนไว้ก่อน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตฯ ได้ให้ความหมายของคำว่าประเคนไว้ว่า "การถวายของพระโดยวิธียกส่งให้ตามพิธีการที่กำหนดไว้ เช่น ประเคนอาหารเป็นต้น" อันนี้เป็นความหมายที่บัญญัติไว้โดยนักปราชญ์ไทย

หากแต่การประเคนนั้นถือเป็นวินัยกรรม เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวที่พุทธศาสนิกชนควรทราบ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามพุทธานุญาต

วิธีประเคนที่ไม่ถูกต้องตามพระวินัย

ในปัจจุบันมีวิธีประเคนไม่ถูกต้องหลายอย่าง เช่น บางแห่งมีการประเคนด้วยวิธีกล่าวด้วยวาจาเท่านั้น มิได้ยกถวาย บางแห่งให้นำอาหารทั้งหมดมาวางชนต่อๆกันแล้วแตะถวายเฉยๆ บางแห่งกล่าวว่าของที่รับประเคนแล้วสามารถเก็บไว้ฉันได้หลายๆวัน ไม่ต้องประเคนอีก และยังมีอีกมากมายที่ทำตามประเพณี (ทำสืบๆต่อกันมา) แต่ไม่ถูกต้องต่อพระวินัยบัญญัติของพระพุทธเจ้า

มูลเหตุที่ทรงบัญญัติให้มีการประเคน

มีเรื่องปรากฏอยู่ในพระวินัยปิฎกว่า สมัยเมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ มีภิกษุรูปหนึ่งอาศัยวัตถุที่เป็นของบังสุกุล(ของที่ไม่มีเจ้าของ

หรือถูกทิ้ง) อยู่ในป่า ท่านไม่ต้องการที่จะรับของที่ชาวบ้านนำมาถวาย เที่ยวถือเอาอาหารที่เป็นเครื่องเซ่นไหว้บวงสรวงตามป่าช้าบ้าง ตามโคนไม้บ้าง ตามธรณีประตูบ้าง ตามถนนหนทางบ้างมาฉันเอง ทำให้ชาวบ้านที่พบเห็นเพ่งโทษติเตียนว่า "ไฉนเลย ภิกษุจึงเอาอาหาร เครื่องเซ่นเจ้าของพวกเราไปฉันเล่า" ภิกษุนี้มีรูปร่างอ้วนท้วนสมบูรณ์ อาจจะเที่ยวฉันเนื้อมนุษย์ก็เป็นได้ พวกภิกษุได้ยินชาวบ้านสนทนากันดังนั้น ก็ได้นำความไปกราบทูลแด่พระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงติเตียนภิกษุนั้น แล้วทรงบัญญัติสิกขาบทไว้ว่า "อนึ่ง ภิกษุใด กลืนกินอาหารที่เขายังไม่ได้ประเคน ให้ล่วงลำคอ เว้นไว้แต่น้ำ และไม้ชำระฟัน ภิกษุนั้น ต้องอาบัติปาจิตตีย์" *(วิ.มหาวิ. ๒/๕๕๕-๖)*

ดังนั้นอาหารที่ยังมิได้รับประเคน พระภิกษุไม่สามารถฉันได้เลย ยกเว้นเสียแต่น้ำ และไม้ชำระฟัน

วิธีประเคนที่ถูกต้องตามพระวินัย

การประเคนที่ถูกต้องนั้น ต้องประกอบด้วยองค์ ๕ ประการคือ

๑. สิ่งนั้นไม่ใหญ่จนเกินไป บุรุษมีกำลังปานกลางพอยกได้โดยลำพัง

๒. เข้ามาในหัตถบาส (๒ ศอก ๑ คืบ = ๑ หัตถบาส) หมายถึงระยะห่างจากผู้รับ - ผู้ถวาย หรือสามารถถวายได้โดยไม่ต้องเอื้อม หรือเหยียดแขน

๓. น้อมเข้ามาถวาย (ถวายด้วยความเคารพ และอ่อนน้อม)

๔. ผู้ประเคนเป็นมนุษย์ เป็นพระพรหม พระอินทร์ เทวดา นาค ครุฑ ยักษ์ เปรต อสุรกาย หรือสัตว์เดรัจฉานก็ได้ (ยกเว้นพระภิกษุ)

๕. ภิกษุรับประเคนสิ่งของนั้นด้วยกาย* คือรับจากมือได้โดยตรง หรือของเนื่องด้วยกาย ได้แก่ผ้า บาตร ถาด ถ้วย จาน กระดาน หรือใบไม้ที่พอจะสามารถวางสิ่งของได้

**** หมายเหตุ - การรับประเคนของเนื่องด้วยกาย ภิกษุสามารถรับประเคนจากมือของผู้หญิง หรือผู้ชายได้โดยตรง แต่ประเทศไทยไม่นิยมรับอาหารจากมือผู้***

หญิงโดยตรง เพราะเกรงว่าจะไปถูกเนื้อต้องตัว แลดูไม่งาม และเพื่อป้องกันอาบัติที่จะเกิดขึ้นแก่พระภิกษุ

เมื่อพระภิกษุรับประเคนแล้ว สามเณรหรือญาติโยมสามารถจับต้องอาหารได้ ในเมืองไทยมีความเข้าใจผิดกันมาช้านานแล้วว่าสิ่งของที่ถวายพระแล้ว หรือพระภิกษุรับประเคนแล้ว สามเณรหรือฆราวาสจะจับต้องอีกไม่ได้ ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ถือว่าขาดประเคน ต้องประเคนใหม่จึงจะฉันได้

องค์ของการขาดประเคน มี ๗ ประการคือ

๑. รับประเคนแล้ว เปลี่ยนเพศเป็นหญิง (กลับเพศจากชายเป็นหญิง)

๒. รับประเคนแล้วมรณภาพ (ตาย)

๓. รับประเคนแล้วลาสิกขา (สึก)

๔. รับประเคนแล้วกลับไปเป็นคนเลว (ต้องอาบัติปาราชิก)

๕. รับประเคนแล้วสละให้สามเณร หรือคฤหัสถ์ไป

๖. รับประเคนแล้วสละทิ้งไปเสียโดยไม่มีเยื่อใย

๗. รับประเคนแล้วถูกชิง,ถูกลักเอาไป *(วิ.มหาวิ.อฏฺ. ๑/๘๕๐)*

ฉะนั้นหากพิจารณาดูองค์แห่งการขาดประเคนใน ๗ ข้อข้างต้นนั้น ไม่มีข้อใดเลยที่บ่งชี้ว่า เมื่อรับประเคนแล้ว สามเณร หรือฆราวาสจับต้องแล้วจะขาดประเคน

สรุปว่า การประเคน ผู้ประเคนจะต้องเข้ามาในระยะใกล้พอจะถวาย-รับโดยไม่ต้องเอื้อมหรือเหยียดแขน น้อมกายลงเล็กน้อย แล้วยกสิ่งของที่จะถวายด้วยมือทั้งสอง ผู้รับจะรับด้วยกาย หรือสิ่งของที่เนื่องด้วยกายก็ได้ เมื่อทำได้อย่างนี้ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งผู้ถวาย และผู้รับอย่างบริบูรณ์

รู้จักภพภูมิที่เราเวียนว่ายตายเกิด ตอนที่ ๘

พระวรฤทธิ์ โอภาโส

เจริญพรผู้อ่าน วันนี้จะได้เขียนเรื่องการเกิดขึ้นของโลก หลังจากโลกพินาศลงแล้ว อากาศเป็นอันเดียวกันแล้ว จึงบังเกิดโลกสัณฐาน ในขณะนั้นมีเมฆตั้งขึ้นเรียกว่ามหาเมฆ แล้วฝนก็ตกลงมาในที่ที่ถูกไฟทำลายไป ในตอนแรกเม็ดฝนยังไม่ใหญ่ ประมาณหยาดน้ำค้างอันละเอียด ตกอยู่เป็นเวลานาน เม็ดฝนก็ใหญ่ขึ้นตามลำดับเท่าเมล็ดงา เมล็ดข้าว เมล็ดถั่ว ก้านดอกโกมุท ไม้เสาไม้สากตำข้าว ลำตาลตกเต็มไปในแสนโกฏิจักรวาลจนถึงทุติยฌานภูมิ และมีลมพัดข้างใต้รองรับน้ำฝนมิให้รั่วไปเหมือนหยาดน้ำในใบบัว แล้วลมพัดแทรกน้ำให้งวดเป็นแท่งลงมาเบื้องต่ำ น้ำลงมาถึงพรหมโลก พรหมโลกก็ตั้งขึ้น ลงมาถึงเทวดา ภูมิเทวดาก็ตั้งขึ้น เว้นแต่ดาวดึงส์และจาตุมหาราชิกายังไม่ตั้งขึ้นเพราะสองชั้นนี้ตั้งอยู่ที่เขาสิเนรุ เขาสิเนรุจะตั้งขึ้นเมื่อพื้นแผ่นดินเกิดขึ้นแล้ว เมื่อน้ำงวดลงมาถึงแผ่นดินก็มีลมพัดโดยรอบไม่ให้น้ำไหลออก ต่อมาน้ำงวดแห้งลงเกิดเป็นตะกอนจับกันกลายเป็นแผ่นดินลอยอยู่เหนือน้ำ แผ่นดินมีสีเหลืองเหมือนดอกกรรณิการ์ มีกลิ่นหอม มีรสหวาน เรียกว่ารสแผ่นดิน แผ่นดินที่ตั้งโพธิบัลลังก์เมื่อตอนถูกทำลายทีหลัง ตอนตั้งก็ตั้งขึ้นก่อนชื่อว่าศีรษะแผ่นดิน มีกอบัวกอหนึ่งผุดขึ้นก่อนเป็นบุพพนิมิต ถ้ากัปนั้นมีพระพุทธเจ้ามาบังเกิดกี่พระองค์จะมีจำนวนดอกบัวตามนั้น (ไม่เกินห้าพระองค์) แต่ถ้ากัปนั้นไม่มีพระพุทธเจ้ามาบังเกิดก็ไม่มีดอกบัวเกิดขึ้น ซึ่งมีแต่มหาพรหมได้เห็นดอกบัว เมื่อเห็นดอกบัวก็รื่นเริงบันเทิงใจ ดีใจที่จะมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาบังเกิดขึ้น ถ้าไม่เห็นดอกบัวก็สลดสังเวชใจเพราะจะไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลยในกัปป์นี้ เมื่อแผ่นดินตั้งขึ้นแล้ว ต่อมาพรหมชั้นอาภัสสราภูมิเมื่อสิ้นอายุจากพรหมก็ลงมาเกิดเป็นมนุษย์ด้วยโอปปาติกกำเนิด (เกิดขึ้นโตทันทีโดยไม่ต้องมีพ่อแม่) ไม่มีเพศหญิงเพศชาย เพราะเป็นเหมือนพรหม มีแสงสว่างรุ่งเรืองทั่วร่างกาย เหาะเหินเดินอากาศได้ โลกยังไม่มีดวงอาทิตย์ เที่ยวไปใน

เวหาอยู่ช้านาน ต่อมามีบุคคลหนึ่งเกิดความโลภขึ้นเพราะเห็นแผ่นดินมีสีสันงดงาม มีกลิ่นหอม นึกอยากลองลิ้มรสดู จึงหยิบดินขึ้นมานิดหนึ่งวางลงที่ปลายลิ้นของตน พอถึงปลายลิ้นรสดินก็แผ่ซาบซ่านไปทั่วสรรพางค์กายบังเกิดรสอร่อยเป็นที่ชอบใจยิ่งนัก เกิดตัณหาเข้าครอบงำก็บริโภคดินนั้นเรื่อยๆไป คนอื่นๆแลเห็นดังนั้นก็พากันเอาอย่าง ลองชิมรสแผ่นดิน เมื่อรู้จักรสแล้วก็เกิดตัณหาพากันบริโภครสแผ่นดินสิ้นทุกคน ตั้งแต่นั้นรัศมีกายก็อันตรธานหายไป บังเกิดความมืดไปทั่ว คนทั้งหลายก็สะดุ้งตกใจกลัว ในลำดับนั้นดวงอาทิตย์มีปริมณฑล ๕๐ โยชน์ก็เกิดขึ้นส่องสว่างทั่วไป เมื่อมนุษย์เห็นดังนั้นก็พากันดีใจ เมื่อพระอาทิตย์ลับโลกไป ก็บังเกิดพระจันทร์มีปริมณฑล ๔๙ โยชน์ส่องสว่างขึ้นในเวลากลางคืน และมีหมู่นักขัตดาราเกิดขึ้นด้วย พร้อมกับพระอาทิตย์พระจันทร์นั้น เขาพระสุเมรุ เขาจักรวาล เขาหิมพานต์ ท้องมหาสมุทร ก็เกิดร่วมวันพร้อมกันทั้ง ๖ อย่างในวันเพ็ญเดือน ๔ เมื่อบุคคลทั้งหลายมีรสตัณหาเข้าครอบงำและชวนกันกินรสแผ่นดิน บางกลุ่มก็มีสีสันวรรณะผุดผ่องใส บางกลุ่มก็มีฉวีวรรณชั่วเป็นที่ดูหมิ่นดูแคลนของคนที่มีฉวีวรรณผ่องใส บาปธรรมทั้ง ๒ คือสักกายทิฐิและมานะซึ่งเป็นต้นเหตุเป็นปัจจัยที่จะยังโลกให้แปรปรวนก็บังเกิดขึ้น เมื่อบาปธรรมทั้งสองบังเกิดแรงกล้า รสแผ่นดินที่เป็นอาหารหวานอร่อยก็สูญหายไป แผ่นดินก็กลายเป็นสะเก็ด แต่สะเก็ดดินก็มีกลิ่นหอมและมีรสเป็นอาหารของมนุษย์ ต่อมาสันดานของคนหนาไปด้วยบาปธรรม สะเก็ดดินก็อันตรธานหายไปอีก ลำดับนั้นเครือดินจึงบังเกิดขึ้น เมื่อเครือดินสูญหายไป ข้าวสาลีขาวก็งอกขึ้นเอง ไม่มีรำไม่มีลีบมีกลิ่นหอมเป็นรวงข้าวสาลีขึ้นมนุษย์ไปรูดเก็บเอามาหุงกิน เมื่อกินเวลาเช้า เวลาเย็นก็เป็นต้นขึ้นมาอีก การหุงก็ไม่ยาก รูดข้าวเอาใส่ภาชนะตั้งไว้บนแผ่นศิลาแล้วก็เดือดสุกเอง และไม่ต้องมีกับข้าวเลย เพราะเมื่อเราพอใจในรสใดข้าวสุกก็เป็นรสนั้น เดิมทีเมื่อมนุษย์รับประทานรสแผ่นดิน สะเก็ดดินและเครือดินอยู่นั้นเหมือนกับสุธาหารบรรเทาความอยาก ทำรสสิ่งเดียวให้บังเกิดขึ้น เมื่อมารับประทานอาหารซึ่ง

รสอาหารคือข้าวสุกเป็นวัตถุหยาบ อุจจาระ ปัสสาวะก็บังเกิด เมื่อมีอุจจาระ ปัสสาวะ ปากแผลเป็นที่ไหลออกของอุจจาระปัสสาวะก็แตกออกเป็นอวัยวะเพศทั้งสองเกิดขึ้นตามที่เคยเป็น ใครเคยเป็นชายก็เป็นชาย ใครเคยเป็นหญิงก็เป็นหญิง เดิมทีตอนแรกจากพรหมลงมาเกิดเป็นมนุษย์ยังมีอุปจารสมาธิข่มไว้ซึ่งกามราคะไม่ให้บังเกิดขึ้น เมื่อมาอาศัยรูปความเป็นชายเป็นหญิงจึงเป็นที่บังเกิดแห่งกามราคะ เมื่อกามราคะบังเกิดแล้ว อุปจารสมาธิก็ขาดจากสันดานแห่งสัตว์ทั้งปวง เมื่ออุปจารสมาธิขาดจากสันดานก็เป็นโอกาสแห่งกามคุณเกิดมากขึ้น ทั้งหญิงทั้งชายก็พิศเพ่งเล็งแลดูซึ่งกันและกันไปมา ต่างคนต่างก็กระวนกระวายด้วยราคะดำฤษณา ตั้งแต่นั้นมนุษย์ทั้งหลายก็เสพซึ่งเมถุนธรรม (มีเพศสัมพันธ์) จึงเป็นเหตุให้มนุษย์ทั้งหลายขวนขวายแสวงหาซึ่งเคหสถาน เมื่อคนทั้งหลายครองเรือน คนที่เกียจคร้านก็เกิดขึ้น ทำการสะสมข้าวสารคือรูดเอาข้าวสารมาไว้คราวหนึ่งมากๆใส่ไว้ในภาชนะให้เต็ม คนอื่นได้เห็นก็พากันทำตามเป็นจำนวนมาก เวลานั้นข้าวสาลีก็มีเปลือกมีรำขึ้น ข้าวที่รูดแล้วจะงอกขึ้นมาใหม่เหมือนเดิมไม่ได้อีก ขณะนั้นคนทั้งหลายพากันทอดถอนใจว่า เมื่อก่อนเรามีปีติเป็นอาหาร เหาะไปไหนได้ดังใจนึก ต่อมากินรสดินแล้วมากินสะเก็ดดินและเครือดิน ความเจริญก็เสื่อมไปจนกระทั่งกินข้าวสาลีเป็นอาหาร เมื่อก่อนข้าวสาลีไม่มีเปลือกไม่มีรำเก็บกินแล้วงอกขึ้นมาใหม่ บัดนี้มีการแปรปรวนสารพัด นานไปเราจะหากินลำบาก เรามาแบ่งเป็นเขตแดนกันดีกว่า ต่อมามีการแบ่งทำมาหากิน และเกิดโจรขึ้นมามากมายจึงมีการหาผู้ปกครองโดยต้นภัทอสงไขยกัปนี้ พระพุทธเจ้าบังเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ได้รับการเชิญให้เป็นพระราชาชื่อว่าพระเจ้าขัตติยมหาสมมติเทวราช และมีการแบ่งเป็นอาชีพต่างๆมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ที่แสดงวันนี้เป็นการเกิดขึ้นของโลกมนุษย์ตั้งแต่อดีตมา ขอให้ผู้อ่านได้พิจารณาเห็นว่าเป็นเพราะความโลภเท่านั้นทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงและลำบากขึ้น จึงขอให้ทุกท่านดูแลจิตใจตัวเองให้ดีมิให้เป็นอกุศลเพื่อความสุขของตนและของโลก เจริญพร

ถามมา - ตอบไป

คนเดินทาง

คำถาม ฟังธรรมแล้วผมรู้สึกไม่สบายใจ ยิ่งรู้ว่าทำเคยบาปมา ผมยิ่งกังวลใหญ่ และมักจะไปคิดถึงเรื่องในอดีตที่ทำไม่ดีๆมาเยอะแยะ คิดขึ้นมาบ่อยมาก ใจคอมันไม่สบาย แล้วอย่างนี้บอกว่าฟังธรรมแล้วจิตใจจะดี เป็นบุญเป็นกุศลได้อย่างไร (สำหรับกรณีผม) เลยทำให้ไม่อยากฟัง ไม่ทราบว่าจะมีใครเป็นอย่างผมบ้างหรือเปล่า ???

ตอบ เข้าใจท่านผู้ถามมากที่สุดเลย เพราะคนส่วนใหญ่พอทราบเหตุผลของธรรมะ จึงรู้ว่าความไม่รู้ของตัวมีมากจริงๆ แล้วความที่ไม่รู้บุคคลก็ย่อมหลงไปทำผิดมาแล้วมากน้อยตามเหตุตามปัจจัยของแต่ละคน นี้เป็นเรื่องธรรมดา **อย่าลืมว่าไม่มีใครบริสุทธิ์มาตั้งแต่เกิด** ล้วนยังตกเป็นทาสกิเลสกันอยู่ทั้งนั้น ต้องมากระทำเหตุฆ่ากิเลสด้วยการเจริญอริยมรรคเท่านั้น ในที่สุดจึงจะพ้นจากความเป็นทาสของเขาได้

ทีนี้จะขออนุญาตแนะนำว่าบรรดาสัตว์โลกทั้งหลายนั้น เพราะไม่รู้จึงทำกรรม ความไม่รู้ ท่านเรียกว่า อวิชชา ทีนี้กรรมที่ทำส่วนใหญ่ก็เป็นไปกับบาป เพราะอกุศลจิตนั้นเกิดขึ้นในใจ ไหลนอนเนื่องในใจตลอดเวลา ส่วนบุญนานๆถึงเกิดทีหนึ่ง เป็นอย่างนี้จริงๆ

ท่านแสดงว่า อกุศลจิต(บาป) นั้น เป็นเหมือนเจ้าเรือน ส่วนกุศลจิต (บุญ) นั้น เหมือนอาคันตุกะ คือแขกผู้มาเยี่ยมเยือน และสัตว์โลก ก็ล้วนตกอยู่ในอำนาจกิเลส ก็หลงพากันทำบาปมามากมายแล้วทั้งนั้น

เป็นบุญอย่างยิ่งแล้ว ที่ได้มารับฟังเหตุผล มิฉะนั้นจะมืดมนไปกว่านี้อีก

เป็นบุญอย่างยิ่งแล้ว ที่ได้รู้ อาศัยความรู้นี้แหละ กระทำสิ่งที่ดี ที่เรียกว่าความดี อันเป็นบุญให้บังเกิดขึ้นใหม่ ให้มีกำลัง ขออย่าไปกังวลกับสิ่งที่ผ่านไปแล้ว เพราะแก้ไขอะไรไม่ได้ ยอมรับแล้วเปลี่ยนสร้างเหตุใหม่ อย่าไปทำในสิ่งที่ได้รู้ว่าผิดนั้นๆอีก

ทำความดีแก่ตน เป็นที่พึ่งที่เกาะไป ความที่รู้เหตุรู้ผลขึ้นมาเพราะอาศัยการฟังการศึกษา และการปฏิบัติคือ การภาวนาให้สติมีกำลัง ก็จะทำให้ไม่ไปทำอะไรๆ ที่จะทำร้ายตัวเอง หรือสาปแช่งตัวเองอีกต่อไป

ต้องกตัญญูต่อตัวเอง หากเกิดความคิดนึกถึงเรื่องไม่ดีในอดีตขึ้นมา ก็ให้รู้ว่านี่เป็นสัญญาขันธ์ เป็นนามธรรมที่ปรุงแต่งไปถึงเรื่องในอดีต นี่เป็นนาม ไม่ใช่เป็นเรา

หากรู้สึกตัวเป็น ก็กลับมารู้สึกที่การงานที่ตนกำลังทำอยู่ หรือรู้สึกว่ากำลังอยู่ในอิริยาบถอะไร หรือให้รีบเปลี่ยนอารมณ์ไประลึกถึงกุศลได้แก่ ทาน ศีล ที่ตนเคยได้กระทำเอาไว้เป็นต้น ระลึกถึงกุศลอปรเจตนาที่ดีๆ (กุศลหลังกาลที่ทำจบลงไปแล้ว) ให้เกิดขึ้นมาแทนที่

หากปล่อยจิตตกตามกระแสกิเลสไป อันมีสัญญา คือความจำได้หมายรู้เป็นอารมณ์ บาปที่เกิดจากจิตเศร้าหมองที่ไปปรารภเรื่องไม่ดีแต่หนหลังอันเป็นมลทินในจิต ก็จะเกิดขึ้นอีก บาปก็จะเกิดขึ้นใหม่ กลายเป็นย่ำอยู่กับบาปเจริญบาปไปเสียอีก

อย่างนี้ เรียกว่า "หลงไปเอาบาปเก่า มาสร้างบาปใหม่" กันอยู่ไม่เว้น หากเป็นเช่นนี้ ก็ชื่อว่า เสียหายค่ะ เพราะทำเหตุใหม่เสียอีกแล้ว คือเศร้าหมองเป็นไปกับโทสะอีก นับวัน นับเดือน นับปี นับชาติกันเลย

ทางธรรมะ ท่านเรียกธรรมชาติในใจที่เกิดกับท่านผู้ถามนี้ว่า “กุกกุจจะ” คือ ความเสียใจในบาปที่ทำไปแล้ว และหรือ อีกกรณีหนึ่งคือ ความเสียใจในกุศลที่ตนไม่ได้ทำ (ที่ควรทำแล้วไม่ได้ทำ หมดโอกาสจะทำ) ก็เช่นกัน

ธรรมชาตินี้ต้องรู้จักกันเข้าไว้ เขาก็เป็นนามธรรม เป็นหนึ่งในโทสะ และหากเกิดบ่อยๆ กิเลสก็อ้วนพี ก็เป็นปัจจัยพาไปตกอบายได้เหมือนกัน

ทางที่ดีที่สุดต้องฝึกเจริญสติ ฝึกกรรมฐานเจริญอริยมรรคมีองค์แปด เพื่อให้รู้เท่าทันรูปนามเข้าไว้ จะได้ไม่เดือดร้อนในชีวิตที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างนี้

ข่าวประชาสัมพันธ์

- ขอเชิญสาธุชนร่วมสวดมนต์ทำวัตรแปล สาธยายพระปริตร เจริญจิตภาวนา แผ่เมตตา ฟังธรรมบรรยาย ร่วมกับคณะสงฆ์วัดจากแดง ณ ศาลาทำบุญ

ทุกวันอาทิตย์ และวันพระ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๐.๔๕ น. ๑๒.๑๕ - ๑๓.๐๐ น.

ณ วิหารหลวงพ่อหิน ทุกวัน เวลา ๑๗.๓๐ - ๑๙.๐๐ น.

- ขอเชิญร่วมบูชาพระเจดีย์ ทุกวันอาทิตย์ และวันพระ เพื่อร่วมสืบสานประเพณีอันดีงามของบัณฑิตทั้งหลาย เวลา ๑๙.๐๐ - ๑๙.๔๐ น. ถือศีล ๘ ในวันพระ

- ขอเชิญรับฟังรายการธรรมะทางวิทยุชุมชนเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม วัดจากแดง คลื่นเอฟเอ็ม 96.75 MHz ได้ทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๔.๐๐ - ๒๓.๐๐ น.

ข่าวดีสำหรับผู้ใช้ Internet ท่านสามารถรับฟังวิทยุชุมชนเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม วัดจากแดงในระบบ Online ได้ที่ **www.watjakdaeng.com**

ตารางการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆที่วัดจากแดงจัดขึ้น			
วัน	**เวลา**	**วิชา**	**อาจารย์ผู้สอน**
ทุกวันจันทร์	๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	คัมภีร์ปัฏฐานฯ	พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิโก
เว้นวันพระ - อาทิตย์	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.	คัมภีร์ไวยากรณ์ปทรูปสิทธิ	พระมหาธิติพงศ์ อุตฺตมปญฺโญ
,,	๐๘.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	โครงสร้างภาษาบาฬีเบื้องต้น	พระมหาไพบูลย์ จารุวณฺโณ
วันศุกร์	๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	คัมภีร์ไวยากรณ์ปทรูปสิทธิ	อาจารย์รุ่งอรุณ จันทร์สงคราม
วันอาทิตย์	๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.	ภาษาบาฬีพื้นฐาน	พระมหาชัยพร เขมาภิรโต
วันอังคาร	๑๒.๓๐ - ๑๔.๓๐ น.	ภาษาบาฬีพื้นฐาน	พระมหาชัยพร เขมาภิรโต
วันอาทิตย์	๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	พระอภิธรรม	พระมหาบุญชู อาสโภ
,,	๐๙.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	พระอภิธรรม มัชฌิมฯ ตรี	พระมหาดอน เตชธมฺโม
,,	๐๙.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	พระอภิธรรม จูฬฯ เอก	พระมหารัตน์ รตนวณฺโณ
,,	๐๙.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	พระอภิธรรม จูฬฯ โท	อาจารย์ชูศักดิ์ ฮวดสุนทร
,,	๐๙.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	พระอภิธรรม จูฬฯ ตรี	อาจารย์เบญจางค์ เตียงพิทักษ์
วันพุธ	๑๓.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.	คัมภีร์ยมก	พระอาจารย์สุรชัย ปณฺฑิตธมฺโม
วันพุธ - พฤหัส	๑๘.๐๐ - ๒๑.๐๐ น.	บาฬีพื้นฐาน - การสนทนาฯ	อาจารย์ประภาส ตะฐา
ทุกวันศุกร์	๐๘.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	ภาษาพม่า	อาจารย์รัฐการ ปิ่นแก้ว
ทุกวันเสาร์	๑๗.๐๐ - ๑๙.๓๐ น.	บาฬีพื้นฐาน	อาจารย์ชูศักดิ์ ฮวดสุนทร

รายนามเจ้าภาพภัตตาหาร เดือนมกราคม ๒๕๕๗

๏ พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิโก
๏ หม่อมหลวงสุพิชาน์ ทองใหญ่ และครอบครัว
๏ อาจารย์อิศริยา นุตสาระ และคณะ
๏ แพทย์หญิงสดใส เวชชาชีวะ
๏ คุณแม่เสงี่ยม ศรีอนันต์ และลูกหลาน
๏ คุณกิ่งกาญจน์ อารักษ์พุทธนันท์
คุณศุภมาศ เผ่าธัญญลักษณ์
๏ คณะอาจารย์ธรรม นิยมกิจสัมฤทธิ์
๏ คุณศิริอร วัดล้อม
๏ คุณกุลชลี พจน์ชัยจงดี
๏ คุณสมชาย ยืนยง
๏ บริษัท นวพรลักษมี จำกัด
๏ คุณประยงค์ - พญ.เชาวรี อัชนันท์
๏ คุณประภาศรี วู
๏ คุณภัทราพร สนธินันทน์
๏ ครอบครัวสงวนเกียรติ
๏ เด็กหญิงภัทรอาภา มนัสวีวงษ์
๏ คุณกตพล กนกพฤกษ์
๏ คุณธงชัย ตรีพิพัฒน์กุล
๏ คุณลักขณา ขาวพลัด และครอบครัว
๏ คุณชนกนารถ วิภวกรณ์
๏ คุณสุธี เตชะชาคริต และครอบครัว
๏ คุณกรรณิกา ชูเรือง
๏ นายเสถียร แซ่จึง และครอบครัว
๏ ท่านทูตฯพม่า ประจำประเทศไทย
๏ คุณไพโรจน์ วงศ์วิโรจน์ธนา
๏ โครงการวัดวิถีพุทธเฉลิมพระเกียรติ
๏ คุณภาณี - คุณศรีโสภา เจริญรัตน์ และครอบครัว
๏ คุณอำไพ มั่งเจริญ และญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ

๏ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
๏ ชุมนุมพุทธธรรมศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
กลุ่มผู้เรียนทศบารมี และผู้มีกุศลจิต
๏ ครอบครัวเผือกประเสริฐ - ฟูทองรอด
๏ ชมรมอนุรักษ์ธรรม
๏ คุณสุรศักดิ์ จินาพันธ์
๏ คุณเสริมสุข ปัทมสถาน
๏ ครอบครัวงามสันติสุข, ครอบครัวฉวีวาณิชยกุล
ครอบครัวมุมทอง, ครอบครัวเฟื่องจินดาวงศ์,
ครอบครัวสรสรรเสริญ
๏ คุณมนูญ - รศ.นงนารถ เดชณรงค์ และครอบครัว
คุณอภิชาติ - คุณโสภา สุขุมาลจันทร์ และครอบครัว
๏ คุณชัญญาพร เขจรดวง - คุณสุภาภรณ์ เชาวกิจ
คุณสุดาภรณ์ ต่วนชะเอม - คุณฉัฐกนก วาณิชกรพิพัฒน์
คุณจิรายุ งามพรชัย - คุณจันทิภา เดชณรงค์
๏ คุณสรณา จิรารัตน์สกุล
๏ คุณธงชัย ตรีพิพัฒน์กุล
๏ คุณวรภาส มหัทธโนบล และครอบครัว
๏ คุณอาทิตย์ สวนประเสริฐ
๏ คุณนิตยา ศรีสวัสดิ์
๏ คุณปรารมย์ ปิ่นสุวรรณ
๏ เด็กชายพุทธคุณ รักษ์ศรี
๏ ครอบครัวเจริญศรี และครอบครัวโชติกานต์อนันต์
๏ คุณไพจิต กลิ่นสุคนธาภรณ์
๏ คุณพฤกษ์ - คุณพชร และ ครอบครัวอักกะรังสี
๏ คุณวิมลวรรณ ศฤงคารินทร์
๏ คุณสุริยะ วงศ์คงคาเทพ
๏ คุณศุภมาส เผ่าธัญญลักษณ์
๏ คุณนิชาวีย์ บุญริ้ว

และผู้ที่มิได้เอ่ยนามทุกๆท่าน

รายนามเจ้าภาพภัตตาหาร เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

- ๏ พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิโก
- ๏ หม่อมหลวงสุพิชาน์ ทองใหญ่ และครอบครัว
- ๏ อาจารย์อิศริยา นุตสาระ และคณะ
- ๏ แพทย์หญิงสดใส เวชชาชีวะ
- ๏ คุณแม่เสงี่ยม ศรีอนันต์ และลูกหลาน
- ๏ คุณกิ่งกาญจน์ อารักษ์พุทธนันท์
  คุณศุภมาศ เผ่าธัญญลักษณ์
- ๏ คณะอาจารย์ธรรม นิยมกิจสัมฤทธิ์
- ๏ คุณศิริอร วัดล้อม
- ๏ คุณกุลชลี พจน์ชัยจงดี
- ๏ คุณสมชาย ยืนยง
- ๏ บริษัท นวพรลักษมี จำกัด
- ๏ คุณประยงค์ - พญ.เชาวรี อัชนันท์
- ๏ คุณประภาศรี วู
- ๏ คุณวณี พัฒนธนวรานนท์
- ๏ คุณชวนชม เมนะจินดา
- ๏ คุณสมศักดิ์ อักกะรังสี - คุณนภาศรี ตลับเพชร
  คุณ สมชัย อักกะรังสี
- ๏ คุณฉัฎมณี หลงผดุง
- ๏ คุณนพณัฐ - คุณสุทธิณี ตลับเพชร
- ๏ เด็กหญิงอัจฉริยา อาจสันเทียะ
- ๏ คุณนิสัย - คุณทองรักษ์ - คุณกันตนพ สว่างวงษ์
- ๏ คุณอภิญญา เวชพงศา
- ๏ ครอบครัวโชติกานต์อนันต์ - ครอบครัวเจริญชาศรี
- ๏ คุณแม่ปราณี ทิพย์พิมานชัยกร
- ๏ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
- ๏ ชุมนุมพุทธธรรมศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
  กลุ่มผู้เรียนทศบารมี และผู้มีกุศลจิต
- ๏ ครอบครัวเผือกประเสริฐ - ฟูทองรอด
- ๏ ชมรมอนุรักษ์ธรรม
- ๏ คุณสุรศักดิ์ จินาพันธ์
- ๏ คุณเสริมสุข ปัทมสถาน
- ๏ ครอบครัวงามสันติสุข, ครอบครัวฉวีวาณิชยกุล
  ครอบครัวมุมทอง, ครอบครัวเฟื่องจินดาวงศ์,
  ครอบครัวสรสรรเสริญ
- ๏ คุณมนูญ - รศ.นงนารถ เดชณรงค์ และครอบครัว
  คุณอภิชาติ - คุณโสภา สุขุมาลจันทร์ และครอบครัว
- ๏ คุณชัญญาพร เขจรดวง - คุณสุภาภรณ์ เชาวกิจ
  คุณสุดาภรณ์ ต่วนชะเอม - คุณฉัฐกนก วาณิชกรพิพัฒน์
  คุณจิรายุ งามพรชัย - คุณจันทิภา เดชณรงค์
- ๏ คุณสรณา จิรารัตน์สกุล
- ๏ คุณปานตา - คุณผลิน
- ๏ คุณช่อลัดดา
- ๏ คุณวราภา - คุณกาญจนา สกุลประเสริฐศรี
- ๏ คุณทัตติยาพร สิทธิ์ติตะกุล
- ๏ คุณสุภาพร เฟื่องจินดาวงศ์
  คุณสุธี - คุณเสาวรส ธัญญคุณากร และครอบครัว
- ๏ ครอบครัวเนียมประเสริฐ และครอบครัวตุละรัต
- ๏ คุณทิพวัลย์ คำพิมพ์
- ๏ คุณภานุเมศวร์ - คุณศิรกาญจน์ เติมพงศ์ธนากร

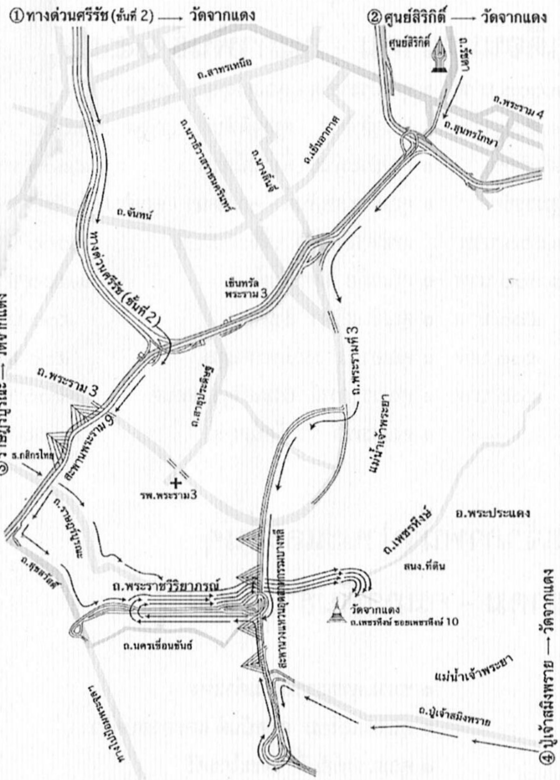
และผู้ที่มิได้เอ่ยนามทุกๆท่าน

รายนามเจ้าภาพร่วมจัดพิมพ์จุลสารโพธิยาลัย
ฉบับที่ ๒๕ - ๒๖ เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๏ ชมรมรักษ์บาฬีวัดจากแดง ๑,๐๐๐ บาท
๏ ชมรมพุทธธรรมรามคำแหง ๑,๕๐๐ บาท
๏ ครอบครัวฉวีวาณิชยกุล - ครอบครัวงามสันติสุข
ครอบครัวเฟื่องจินดาวงศ์ - ครอบครัวปฐมวรชัย
ครอบครัวมุมทอง ๓,๐๐๐ บาท
๏ Mr. Hsi-Yuan, Wu. และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
๏ คุณกรรนิดา นิธิอุทัย ๕๐๐ บาท
๏ คุณปาริฉัตร ทิพรัตน์ ๕๐๐ บาท
๏ คุณนิจิตกร ทิพรัตน์ ๕๐๐ บาท
๏ คุณประหยัด - คุณสุธัญญา บุญสูง
คุณจุติพัทธ์ - คุณจุติพันธ์ บุญสูง ๑๐,๐๐๐ บาท
๏ คุณประพันธ์ ตั้งเมตไตรย์ ๔,๐๐๐ บาท
๏ คุณประสพสันติ์ - คุณรัตนา - คุณจิรภัทร ศิริจิตร
และครอบครัว Union Mall ๓,๐๐๐ บาท
๏ คุณอภัย อัศวนันท์ ๑,๕๐๐ บาท
๏ คุณจันทธิดา สิงห์ทอง ๕๐๐ บาท
๏ คุณอรกร ธรรมพรหมกุล ๕๐๐ บาท
๏ คุณวราภรณ์ ประเสริฐราชทนต์ ๓๐๐ บาท
๏ คุณสรณา จิรารัตน์สกุล ๑,๐๐๐ บาท

รายนามเจ้าภาพน้ำปานะและอื่นๆ
เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๏ พระการุณย์ กุสลนนฺโท
๏ หม่อมหลวงสุพิชาน์ ทองใหญ่
๏ คุณรัตนา ศิริจิตร
๏ คุณทิพพา วันวิเวก
๏ พลโทนรวีร์ - คุณเสริมสุข ปัทมสถาน
๏ พล.ต.ต. สพรั่ง - คุณณัฑภรณ์ อุณปาทร
๏ คุณชวลิต - คุณลลิญตา ปรีตะนนท์
๏ คุณทวีชัย - กัลยาณี คงเจริญสุขยิ่ง
๏ คุณรุ่งเรือง รื่นรมย์
๏ คุณวิไล สีสรรพ์
๏ คุณศิริพร ศรีทอง
๏ คุณนิตย์ นาครัตน์
๏ คุณประภาศรี วู
๏ คุณพรภพ เสนะคุณ
๏ คุณอรกร ธรรมพรหมกุล
๏ กลุ่มเพื่อนคุณกรรณิดา นิธิอุทัย
๏ ชมรมพุทธธรรมรามคำแหง
๏ คุณแม่เสงี่ยม ศรีอนันต์ และครอบครัว
๏ คุณณรงค์ศักดิ์ เตชะไกรศรี
๏ อาจารย์วัชรินทร์ - คุณอาภาพร เยี้ยเทศ
๏ ครอบครัวเฟื่องจินดาวงศ์
๏ คุณผกาศรี เล็กสกุลชัย
๏ อาจารย์นิคม - อาจารย์ปิยะจิต ทาแดง
๏ คุณเพ็ญศรี บุญญรัตน์ และคณะ
๏ คุณธัชวัตร ตั้งกุลธร
๏ คุณสมลักษณ์ แซ่ไหล
๏ คุณสุรศักดิ์ จินาพันธ์
๏ คุณสุทธิดาวัลย์ วงศ์ทองสวัสดิ์
๏ คุณนิจิตกร ทิพรัตน์
๏ คุณสรณา จิรารัตน์สกุล
๏ คุณวิริยา เตียเจริญ และครอบครัว
๏ คุณจันทิดา สิงห์ทอง

วัดจากแดง

ถ.เพชรหึงษ์ ซอยเพชรหึงษ์ ๑๐
ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทร ๐๒ ๔๖๔ ๑๑๒๒
๐๒ ๔๖๒ ๕๙๒๘

www.bodhiyalai.org
email : bodhiyalai@hotmail.com

เส้นทางรถเมล์

สาย ๖ บางลำภู - พระประแดง
สาย ๘๒ สนามหลวง - พระประแดง
สาย ๑๓๘ หมอชิต - พระประแดง
ทุกสายลงท่าน้ำพระประแดง
รถเมล์เล็กสาย พระประแดง-บางกอบัว

เส้นทางรถยนต์ : ไปได้หลายทางขอแนะนำ ๔ เส้นทาง

ซึ่งจะไปบรรจบกันที่จุดร่วมคือ ถ.พระราชวีริยาภรณ์
(ดูคำบรรยายในเส้นทาง ๑)

ทางด่วนศรีรัช (ขันที2) >> วัดจากแดง

ทางด่วนขั้น 2 >> สะพานพระราม 9 >> ถ.สุขสวัสดิ เลี้ยวซ้ายตรงป้ายพระราม 3 แล้วชิดซ้ายเข้าทางขนาน เลี้ยวซ้ายเขา ถ.พระราชวีริยาภรณ์ พบซุ้มประตูวัดไพยชนต์พลเสพย์ เลี้ยวขวาไปตามเส้นทางตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ผ่านวัดทรงธรรม เลี้ยวซ้ายเข้า ถ.เพชรหึงษ์ >> ซอยเพชรหึงษ์ ๑๐ (วัดจากแดง)

ศูนย์สิริกิติ์ >> วัดจากแดง (ข้ามสะพานภูมิพล)

ข้ามสะพานหน้าศูนย์สิริกิติ์ และสะพานคลองเตย >> ไปเส้นทางพระราม ๓ (ระวัง! อย่าขึ้นสะพานไปสาธุประดิษฐ์) >> ข้ามสะพานที่ป้ายบอกทางว่าสะพานกรุงเทพ ไปตามทางจะเห็นป้ายวงแหวนอุตสาหกรรม ให้เลี้ยวขวาลอดใต้สะพาน >> แล้วข้ามสะพานวงแหวนอุตสาหกรรม >> จับเส้นทางไป ถ.สุขสวัสดิ์ >> ถือเส้นทางไปพระประแดง แล้วขอให้กลับรถไปทางขวา แล้วเลี้ยวซ้ายเข้า ถ.พระราชวีริยาภรณ์ >> วัดจากแดง (ดูคำบรรยายในเส้นทาง ๑)

ราษฎร์บูรณะ >> วัดจากแดง

ถ.ราษฎร์บูรณะ >> ถ.พระราชวีริยาภรณ์ >> วัดจากแดง (ดูคำบรรยายในเส้นทาง ๑)

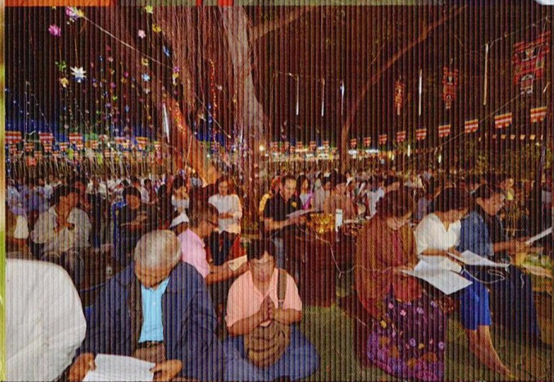
ปู่เจ้าสมิงพราย >> วัดจากแดง

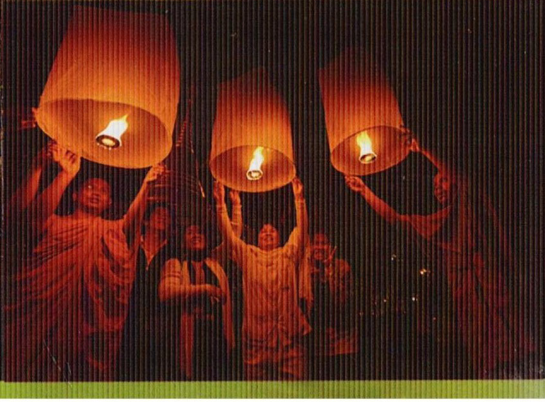
ถ.ปู่เจ้าสมิงพราย >> สะพานวงแหวนอุตสาหกรรม >> เลี้ยวซ้ายทางไป ถ.สุขสวัสดิ แล้วขอให้กลับรถไปทางขวา แล้วเลี้ยวซ้ายเข้า ถ.พระราชวีริยาภรณ์ >> วัดจากแดง (ดูคำบรรยายในเส้นทาง ๑)

เก็บตกบรรยากาศงานสาระจากพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓

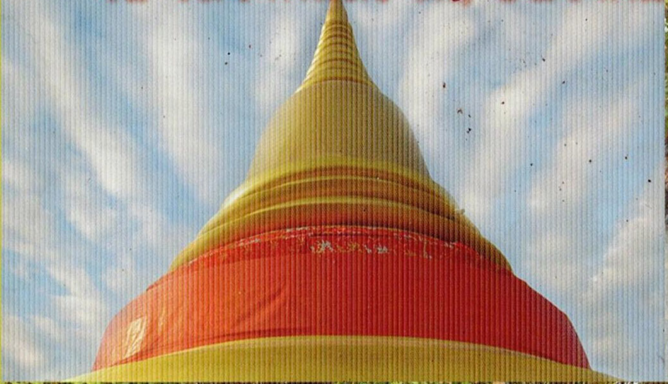

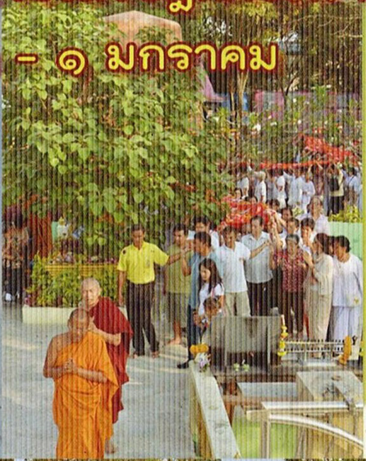
เก็บตกบรรยากาศงานสาระจากพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓
ณ วัดจากแดง ๓๑ ธันวาคม - ๑ มกราคม

ทำบุญใส่บาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ๒๕๕๗

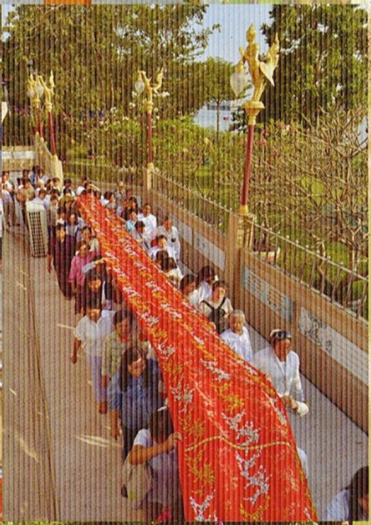
เก็บตกบรรยากาศงานสาระจากพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓
ณ วัดจากแดง ๓๑ ธันวาคม - ๑ มกราคม

คณะผู้อยู่เบื้องหลังการจัดงาน

เก็บตกบรรยากาศงานสาระจากพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓
ณ วัดจากแดง ๓๑ ธันวาคม - ๑ มกราคม

